EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 12.12.2024.
COM(2024) 569 final

IZVJEŠĆE KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU I VIJEĆU

Izvješće o funkcioniranju sustava vlastitih sredstava koja se temelje na PDV-u

Sadržaj

1. Uvod 2

1.1. Razvoj sustava vlastitih sredstava 2

1.2. Okvir PDV-a do reforme 2021. 3

1.3. Reforma iz 2021. 4

2. Djelotvornost sustava vlastitih sredstava koja se temelje na PDV-u 6

2.1. Kretanje osnovica vlastitih sredstava koja se temelje na PDV-u 6

2.2. Prikupljanje prihoda od vlastitih sredstava koja se temelje na PDV-u 11

2.3. Zaštita financijskih interesa EU-a 14

2.4. Povratne informacije država članica 18

2.5. Zaključak 21

3. Kretanje ponderirane prosječne stope od 2016. 22

3.1. Kretanje ponderirane prosječne stope: 2016. – 2020. 22

3.2. Kretanje ponderirane prosječne stope: 2021. – 2024. – procjena 23

3.3. Zaključak analize ponderirane prosječne stope 27

4. Zaključak 27

Prilog 28

1. Uvod

Komisija je dobila zadaću izraditi izvješće o funkcioniranju sustava vlastitih sredstava koja se temelje na porezu na dodanu vrijednost (PDV) do 1. siječnja 2025. Propisano je[1] da to izvješće mora sadržavati „procjenu o tome jesu li sustav vlastitih sredstava koja se temelje na PDV-u i, posebice, višegodišnja ponderirana prosječna stopa učinkoviti i primjereni. Prema potrebi, izvješću se prilaže prijedlog za izmjenu ove Uredbe u cilju izračunavanja konačne višegodišnje ponderirane prosječne stope na osnovi novijih podataka".

U skladu s tom Komisijinom zadaćom u ovom se izvješću daje pregled izmjena u sustavu vlastitih sredstava koja se temelje na PDV-u i analizira njegova učinkovitost na temelju kretanja relevantnih pokazatelja uspješnosti nakon uvođenja izmjena, a sadržava i ocjene novog sustava koje su provele države članice. U izvješću se ocjenjuje i primjerenost sustava s obzirom na izmjene uvedene 2021., pri čemu se posebna pozornost posvećuje višegodišnjoj ponderiranoj prosječnoj stopi. Usto se navode informacije o broju država članica koje i dalje primjenjuju ponderiranu prosječnu stopu, koja podliježe zadrškama i izmjenama nacionalnih stopa PDV-a.

1.1. Razvoj sustava vlastitih sredstava

PDV je zajednički porez koji plaćaju svi krajnji potrošači kad kupuju robu ili koriste usluge na jedinstvenom tržištu. Primjenjuju ga sve države članice kao opći porez na potrošnju u sklopu zajedničkog okvira utvrđenog direktivama EU-a. Taj zajednički porez bitna je sastavnica jedinstvenog tržišta, koje je i samo po sebi jedno od najvećih postignuća EU-a.

Sustav vlastitih sredstava koja se temelje na PDV-u uveden je 1970.[2] i postupno se počeo primjenjivati, usporedo s postupnim usklađivanjem na temelju direktiva o PDV-u. Nakon njegova uvođenja prihodi koji se temelje na PDV-u, zajedno s carinskim i poljoprivrednim pristojbama, postupno su zamijenili financijske doprinose država članica. Kako bi se proračun EU-a u cijelosti financirao vlastitim sredstvima, prihodi koji se temelje na PDV-u postali su iznos za uravnoteženje prihoda i rashoda utvrđivanjem primjenjive pozivne stope u okviru godišnjeg proračunskog postupka.

Od 1988. doprinosi na temelju bruto nacionalnog dohotka (BND) nova su vlastita sredstva za uravnoteženje. Smatralo se da su ta nova vlastita sredstva uže povezana s gospodarskom aktivnošću na nacionalnoj razini, odnosno da se njihovim uvođenjem doprinosi svake države usklađuju s njezinom sposobnošću plaćanja. S vremenom su vlastita sredstva koja se temelje na BND-u postajala sve važniji dio proračuna EU-a jer je pozivna stopa za vlastita sredstva koja se temelje na PDV-u postupno smanjena s 1,4 % u 1985.[3] na trenutačnu razinu od 0,3 %[4] (grafikon 1).

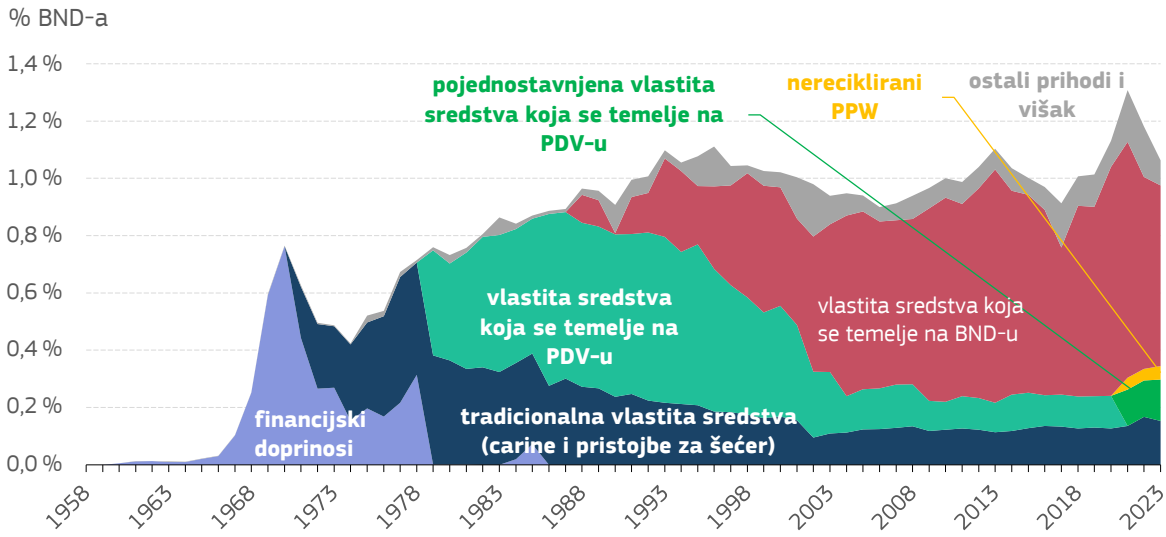
Doprinos vlastitim sredstvima koja se temelje na PDV-u izračunava se primjenom jedinstvene pozivne stope na osnovice PDV-a država članica. Te se osnovice procjenjuju primjenom usklađenih pravila na stvarne prihode od PDV-a koje prikupljaju države članice i, nakon svih potrebnih ispravaka, dijele se s ponderiranom prosječnom stopom PDV-a pojedinačnih zemalja. S vremenom

[1] Članak 13.a Uredbe Vijeća (EEZ, Euratom) br. 1553/89 od 29. svibnja 1989. o konačnom jedinstvenom režimu ubiranja vlastitih sredstava koja proizlaze iz poreza na dodanu vrijednost, kako je izmijenjena Uredbom Vijeća (EU, Euratom) 2021/769 od 30. travnja 2021.
[2] Odluka Vijeća od 21. travnja 1970., 70/243/EZUČ, EEZ, Euratom.
[3] Maksimalna pozivna stopa 1970. je iznosila 1 %. Nakon pristupanja Španjolske i Portugala EU-u maksimalna stopa povećana je na 1,4 %. Odlukom 2000/597/EZ od 29. rujna 2000. pozivna stopa smanjena je na 0,5 %.
[4] Javne financije EU-a, 2014.

su uvedene određene prilagodbe. Prvo, kako bi se zaštitile države članice s većim udjelima potrošnje u konačnoj potražnji i smanjili regresivni učinci na siromašnije zemlje, osnovica za vlastita sredstva koja se temelje na PDV-u ograničena je na 50 % BND-a za sve države članice. Drugo, neke su države članice do 2020. imale smanjenu pozivnu stopu[5].

Udio vlastitih sredstava koja se temelje na PDV-u s vremenom se smanjio. U 2024. čini otprilike 14 % prihoda koji se prikupljaju za proračun EU-a.

Grafikon 1 – Kretanje prihoda 1958. – 2023.

Izvor: službe Komisije

1.2. Okvir PDV-a do reforme 2021.

Do 2021. vlastita sredstva koja se temelje na PDV-u izračunavala su se na složene načine. Na složenost izračuna uglavnom su utjecala dva čimbenika: 1. potreba za utvrđivanjem „indikativne" osnovice PDV-a koja odgovara usklađenoj primjeni direktiva o PDV-u, 2. različite stope PDV-a, zbog čega je trebalo izračunati godišnju ponderiranu prosječnu stopu.

Kad je riječ o prvom čimbeniku, zbog usklađivanja osnovice vlastitih sredstava koja se temelje na PDV-u bili su potrebni brojni ispravci i statističke kompenzacije. *Ispravcima* su se prihodi od PDV-a prilagođavali za aspekte koji nisu povezani s PDV-om.

Ti su ispravci činili 0,5 % ukupnih prihoda za razdoblje 2016. – 2019. *Statističkim kompenzacijama* nastojalo se „neutralizirati" nacionalna odstupanja od Direktive o PDV-u. Činile su oko 0,5 % osnovice u istom razdoblju (vidjeti tablice 4 i 5). Popis svih ispravaka i kompenzacija nalazi se u Prilogu 3.

Kad je riječ o drugom čimbeniku, za potrebe izračunavanja osnovice vlastitih sredstava koja se temelje na PDV-u za određenu kalendarsku godinu država članica morala je podijeliti ukupni neto prihod od PDV-a prikupljen te godine sa stopom po kojoj je PDV naplaćen u toj državi članici u istoj godini. Međutim, ako je država članica primjenjivala više stopa PDV-a, usklađena osnovica vlastitih

[5] Za razdoblje 2007. – 2013. pozivna stopa iznosila je 0,225 % za Austriju, 0,14 % za Njemačku i 0,1 % za Švedsku i Nizozemsku. Za razdoblje 2014. – 2020. pozivna stopa iznosila je 0.15 % za Njemačku, Nizozemsku i Švedsku. Od 2021. te države članice također primjenjuju jedinstvenu pozivnu stopu 0,3 %.

sredstava koja se temelje na PDV-u izračunavala se dijeljenjem ukupnog prikupljenog neto prihoda od PDV-a s ponderiranom prosječnom stopom PDV-a te zemlje. Metodologija je utvrđena u Uredbi Vijeća 1553/89 o konačnom jedinstvenom režimu ubiranja vlastitih sredstava koja proizlaze iz PDV-a.

1.3. Reforma iz 2021.

Pojednostavnjeni izračuni

Radi smanjenja složenosti sustava i administrativnog opterećenja za Komisiju i uprave država članica, vlastita sredstva koja se temelje na PDV-u pojednostavnjena su počevši od višegodišnjeg financijskog okvira za razdoblje 2021. – 2027.

Prvo, izračuni su lakši jer se većina prilagodbi za odstupanja i izuzeća (*ispravci* i *kompenzacije*) više se ne primjenjuje.

Drugo, u novom se sustavu osnovica vlastitih sredstava koja se temelje na PDV-u jednostavnije izračunava, tako da se nacionalni prihodi od PDV-a podijele s ponderiranom prosječnom stopom PDV-a koja se temelji na fiksnoj referentnoj godini, a ne s ponderiranom stopom koja se izračunava za svaku godinu. Referentna godina za tu ponderiranu prosječnu stopu je 2016. i primjenjuje se u cijelom višegodišnjem financijskom okviru za razdoblje 2021. – 2027. Primjenjivat će se i ubuduće, sve do izmjene Uredbe Vijeća (EEZ, Euratom) br. 1553/89.

Kao i u prethodnom sustavu, osnovica PDV-a zatim se za sve države članice ograničava na 50 % njihova BND-a kako bi se smanjila regresivnost vlastitih sredstava koja se temelje na PDV-u. Naposljetku, od 2021. na osnovicu PDV-a svake države članice primjenjuje se jedinstvena pozivna stopa od 0,3 %.

Prikupljeni prihodi i dalje su početna točka za izračun konačne osnovice vlastitih sredstava koja se temelje na PDV-u. U obzir se uzima sav naplaćeni PDV. Stoga bi trebalo odbiti sve što države članice bilježe kao PDV, a nije po prirodi PDV, kao što su novčane kazne ili zakašnjele kamate. U prilozima 1. i 2. prikazan je financijski izvještaj koji države članice moraju dostaviti svake godine u okviru starog i novog sustava.

Tablica 1 – Usporedba novog i starog sustava vlastitih sredstava koja se temelje na PDV-u

	2014. – 2020.	2021. – 2027.	Razlike
Prihodi od PDV-a	Prihodi od PDV-a država članica umanjeni za povrat PDV-a	Prihodi od PDV-a država članica umanjeni za povrat PDV-a	Nema razlike
Ispravci	Ispravci u skladu s Uredbom 1553/89[6]	Ispravci samo za teritorijalno područje primjene[7] i odstupanja od Direktive o PDV-u	Smanjenje broja ispravaka
Ponderirana prosječna stopa (WAR)	Izračunava se svake godine	Primjenjuje se fiksni WAR iz 2016.	WAR se više ne izračunava
Kompenzacije	Primjenjuju se kompenzacije	Kompenzacije se ne primjenjuju	Nema više kompenzacija
Definicija osnovice PDV-a	Prihodi od PDV-a (+/– ispravci) /WAR_N + kompenzacije	Prihodi od PDV-a (+/– ispravci) /WAR_{2016}	Jednostavniji izračun
Gornja granica	Osnovica vlastitih sredstava koja se temelje na PDV-u do 50 % BND-a svake države članice	Osnovica vlastitih sredstava koja se temelje na PDV-u do 50 % BND-a svake države članice	Nema razlike
Pozivna stopa	0,3 % (osim u Nizozemskoj, Njemačkoj i Švedskoj; u tim državama članicama primjenjuje se stopa od 0,15 %)	0,3 % za sve države članice	Nema više izuzeća

Ciljane kontrole

Komisija provodi inspekcije vlastitih sredstava koja se temelje na PDV-u kako je definirano člankom 2. stavkom 4. Uredbe Vijeća 2021/768 o utvrđivanju provedbenih mjera za sustav vlastitih sredstava. Inspekcije se provode kako bi se utvrdilo jesu li pravilno izvedene računske operacije za izračun ukupnog neto naplaćenog PDV-a, jesu li upotrijebljeni podaci primjereni i jesu li izračuni za utvrđivanje iznosa tih vlastitih sredstava točni.

Opća je svrha inspekcija osigurati da svaka država članica u proračun EU-a uplaćuje točan iznos vlastitih sredstava koja se temelje na PDV-u. Tijekom inspekcija Komisija provjerava sve aspekte godišnjih izvještaja o osnovici PDV-a (prihodi, ispravci prihoda, ponderirana prosječna stopa iz 2016. (ako postoji zadrška) itd.). Inspekcijama se ujedno nastoji dobiti razumno jamstvo da su nacionalni sustavi i postupci za utvrđivanje osnovice PDV-a pouzdani, djelotvorni, točni, potpuni i u skladu s primjenjivim pravom EU-a u smislu obuhvata i metode te kvalitete upotrijebljenih podataka.

Promjene koje je donio novi sustav znatno olakšavaju sastavljanje godišnjih izvještaja te pripremu i provedbu inspekcija. Osim toga, državama članicama i Komisiji znatno se olakšava provedba inspekcija i daljnje postupanje na temelju tih inspekcija. Promjene uključuju ukidanje

[6] Prilog 1. sadržava predložak sažetka sa svim ispravcima i kompenzacijama koji su se primjenjivali u starom sustavu.
[7] Kako je opisano u člancima 6. i 7. Direktive 2006/112/EZ (Direktiva o PDV-u).

znatnog broja izračuna, kako je prikazano u tablicama 4 i 5. Upotreba postotka ponderirane prosječne stope iz 2016. umjesto izračunavanja nove stope za svaku godinu dodatno pojednostavnjuje postupak.

Tim se izmjenama državama članicama omogućuje da koriste manje resursa za izradu godišnjih izvještaja koje sastavljaju nacionalna tijela i dostavu podataka za različite izračune koji se često dobivaju od drugih državnih agencija i/ili drugih vanjskih pružatelja podataka. Osim toga, nacionalna tijela sad troše manje vremena na pripremu za inspekcije i njihovu provedbu.

Pojednostavnjenjem se smanjilo i radno opterećenje Komisije. Konkretno, znatno je skraćeno vrijeme potrebno za pripremu i provedbu inspekcije. Inspekcije koje se provode u okviru novog sustava (2021. i 2022.) usmjerene su na provjere djelotvornosti i učinkovitosti sustava koje su države članice uspostavile za prikupljanje prihoda od PDV-a te agregiranje podataka i izvješćivanje o prihodima od VAT-a. Međutim, kad se novi sustav tek počeo provoditi, inspekcije su bile usmjerene i na rješavanje, zajedno s državama članicama, otvorenih zadrški iz prethodnih godina koje se odnose na stavke izračuna koje su naknadno ukinute. Budući da će se broj zadrški povezanih s prethodnim sustavom postupno smanjivati, s vremenom će se dodatno skratiti vrijeme utrošeno na inspekcije koje se provode u okviru novog sustava. Očekuje se da će se prosječno vrijeme potrebno za inspekciju, ne uključujući rad na zadrškama iz starog sustava, smanjiti s jednog tjedna na dva do dva i pol dana, ovisno o broju povreda.

Europski revizorski sud pohvalio je u svojem mišljenju br. 11/2020[8] koristi od pojednostavnjenja uvedenih 2021. i potvrdio očekivano smanjenje administrativnog opterećenja i za države članice i za Komisiju bez znatnog utjecaja na točnost doprinosa koji se temelje na PDV-u.

2. Djelotvornost sustava vlastitih sredstava koja se temelje na PDV-u

Kako bi se ocijenila djelotvornost sustava, u ovom se odjeljku analizira u kojoj je mjeri proračun EU-a dovoljno zaštićen i u kojoj se mjeri doprinos na temelju PDV-a pravilno prikuplja. Osim toga, ocjenjuje se kretanje osnovica vlastitih sredstava koja se temelje na PDV-u i njihovih različitih sastavnica kako bi se ocijenilo kako je pojednostavnjenje utjecalo na vlastita sredstva.[9]

2.1. Kretanje osnovica vlastitih sredstava koja se temelje na PDV-u

Od 2016. osnovica PDV-a se povećava, osim 2020.[10], unatoč izmjenama uvedenima reformom iz 2021.[11] Na takvo kretanje utjecalo je nekoliko čimbenika, od kojih su najvažniji bili pandemija bolesti COVID-19 2020. i drugi makroekonomski učinci, kao što su povećanja cijena 2021. i 2022., koji su utjecali na potrošnju i naplaćeni PDV u gospodarstvu (grafikoni 2 i 3).

[8] Mišljenje br. 11/2020 (u skladu s člankom 287. stavkom 4. i člankom 322. stavkom 2. UFEU-a) o Nacrtu uredbe Vijeća (EU, Euratom) o izmjeni Uredbe (EEZ, Euratom) br. 1553/89 o konačnom jedinstvenom režimu ubiranja vlastitih sredstava koja proizlaze iz poreza na dodanu vrijednost (dokument 12771/20, međuinstitucijski predmet 2018/0133 (NLE)) (europa.eu).

[9] Podaci upotrijebljeni u odjeljku 2. izvješća izračunati su za razdoblje od ožujka 2024.

[10] U Prilogu 5. prikazano je kretanje osnovica PDV-a po državi članici za razdoblje 2016. – 2022.

[11] Od 2021. osnovice PDV-a izračunavaju se tako da se prihodi podijele sa „zamrznutom" ponderiranom prosječnom stopom iz 2016., dok se prije upotrebljavala stvarna godišnja ponderirana prosječna stopa

Do 2019. **su se prihodi od vlastitih sredstava koja se temelje na PDV-u povećavali jednakim intenzitetom**, a u godinama nakon toga se to povećanje usporilo (tablica 3). Na to je uvelike utjecalo utvrđivanje gornje granice osnovice vlastitih sredstava na 50 % BND-a, međutim, glavni je razlog to što će se potpuna razlika između prognoze i prihoda na temelju konačne osnovice PDV-a moći utvrditi tek u narednim godinama zbog vremenskog odmaka do izračuna salda.

Tablica 2 – Kretanje agregiranih osnovica vlastitih sredstava koja se temelje na PDV-u u EU-27

u milijunima EUR	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.*	2022.*
Osnovica vlastitih sredstava koja se temelje na PDV-u	5 231 083	5 564 631	5 838 647	6 005 905	5 654 042	6 355 460	7 154 323
Godišnja stopa rasta		6,4 %	4,9 %	2,9 %	–5,9 %	12,4 %	12,6 %

Izvor: izvješća o PDV-u.

Metoda izračuna osnovice PDV-a objašnjena je u Prilogu 1. za stari sustav i u Prilogu 2. za novi sustav.

*Od 2021. osnovica se utvrđuje tako da se neto prihodi podijele s ponderiranom prosječnom stopom iz 2016.

Tablica 3 – Kretanje agregiranih prihoda od vlastitih sredstava koja se temelje na PDV-u u EU 27

u milijunima EUR	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
Prihodi od vlastitih sredstava koja se temelje na PDV-u	15 859	16 947	17 624	18 128	17 858	18 340	19 666
Godišnja stopa rasta		6,9 %	4,0 %	2,9 %	–1,5 %	2,7 %	7,2 %

Izvor: godišnji računi Europske komisije.

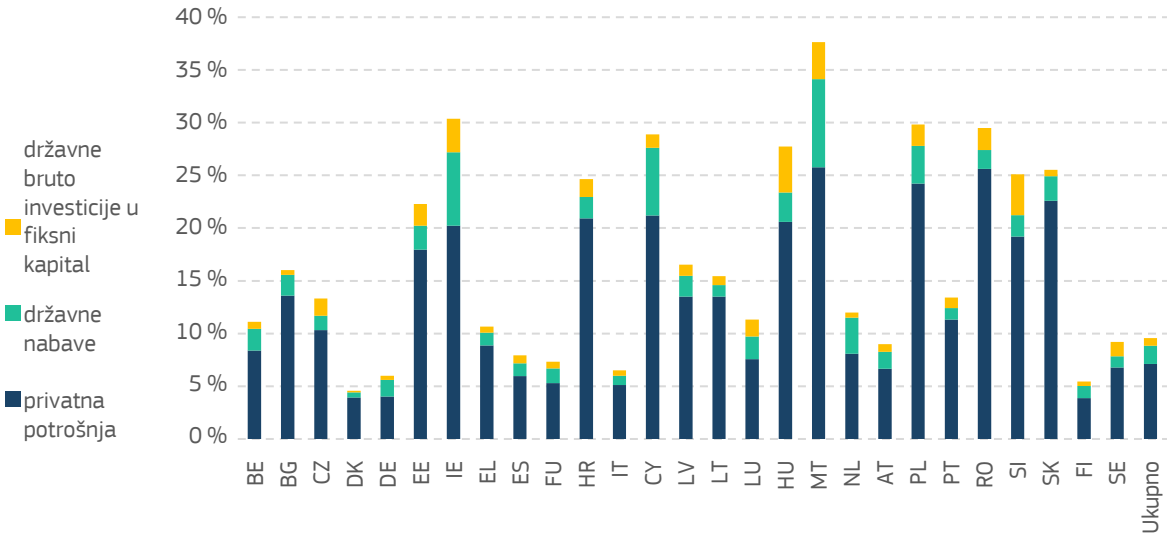
Prihodi se izračunavaju primjenom pozivne stope na osnovicu PDV-a nakon primjene gornje granice. Osnovica PDV-a se potom prilagođava upotrebom rezultata izračuna salda (odjeljak 2.2.) za izračun prihoda od PDV-a. U Prilogu 4. prikazana je i usporedba osnovica PDV-a država članica u kojima se primjenjuje gornja granica.

Kretanje osnovice PDV-a može se dodatno analizirati razmatranjem glavnih uzroka. Među ključnim kategorijama rashoda koje čine osnovicu PDV-a su potrošnja privatnih kućanstava, državne nabave i državne bruto investicije u fiksni kapital. Te kategorije zajedno čine približno 88 % ukupne osnovice PDV-a (2020.), a glavni dio preostalog iznosa čine rashodi poduzeća za intermedijarnu potrošnju. Najznačajnija kategorija među njima je potrošnja privatnih kućanstava, koja čini od 60 % do 80 % rashoda na koje se plaća PDV, ovisno o državi članici.

Na temelju pokazatelja u nacionalnim računima po tekućim cijenama kao približnim vrijednostima za tri glavne sastavnice osnovice PDV-a[12] **potrošnja privatnih kućanstava bila je glavni uzrok povećanja osnovice PDV-a u razdoblju od 2016. do 2022.**, čineći 74 % njezina ukupnog prosječnog povećanja u EU-27 (grafikon 2).

[12] Ti makroekonomski pokazatelji upotrebljavaju se i u godišnjem postupku za predviđanje osnovice vlastitih sredstava koja se temelje na PDV-u za godišnji proračun.

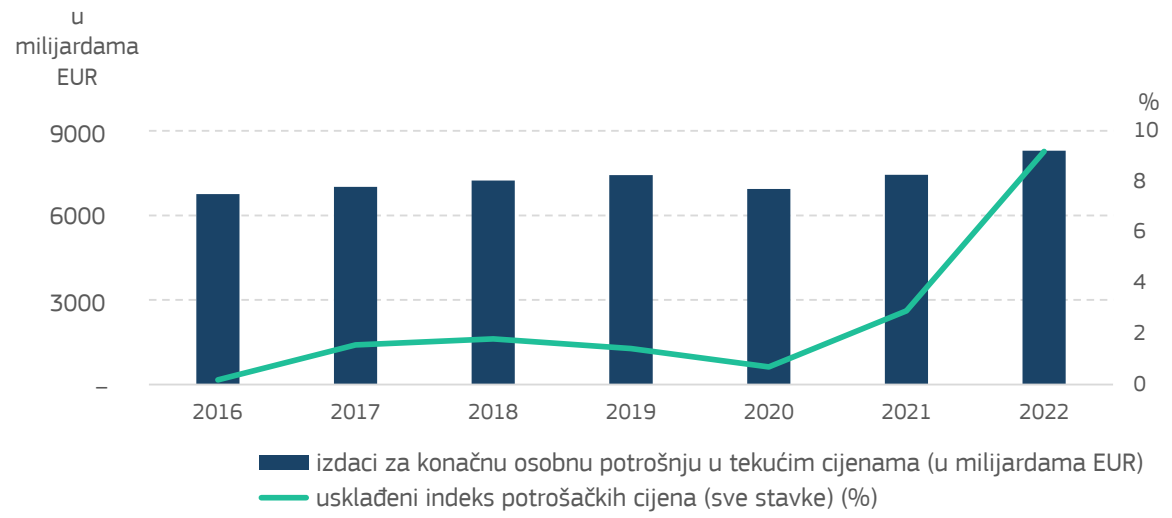
Grafikon 2 – Kretanje makroekonomskih pokazatelja za sastavnice osnovice PDV-a (od 2016. do 2022.)

Izvor: prognoze ACOR-a. Vlastiti izračuni.

Kad je riječ o kretanju izdataka za privatnu potrošnju na razini EU-27 (grafikon 3.), inflacija je imala važnu ulogu 2021. i 2022.

Grafikon 3 – Kretanje inflacije i privatne potrošnje u tekućim cijenama 2016. – 2022. EU-27

Izvor: Komisijina jesenska gospodarska prognoza 2023.

Pojednostavnjenje sustava PDV-a nije znatno utjecalo na kretanje osnovice. Ponder svake od glavnih sastavnica izvješća o PDV-u država članica ostao je relativno stabilan, osim ispravaka koji su se nakon reforme povećali u apsolutnom smislu (tablica 4.). Učinak ispravaka koji se više ne primjenjuju nije viši od 0,1 % neto prihoda, a kompenzacije čine najviše 0,6 % ukupne osnovice PDV-a (tablice 5. i 6.). Apsolutna vrijednost kompenzacija povećala se 2019. i 2020. zbog promjena izuzeća koja primjenjuju države članice; na primjer, Italija je uvela viši prag za program za izuzeta mala poduzeća. Određene ograničene kompenzacije (kao što su one povezane s povredama Direktive o

PDV-u) bilježe se kao ispravci u novom sustavu, što objašnjava neznatno povećanje pondera ispravaka 2021. i 2022.

Tablica 4 – Kretanje glavnih sastavnica u izvješćima o PDV-u (EU-27)

EU-27	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
Ispravci (u milijunima EUR)	4 612	5 041	5 546	6 256	6 212	9 414	14 754
Ispravci kao postotak neto prihoda (%)	0,53 %	0,55 %	0,57 %	0,63 %	0,68 %	0,89 %	1,24 %
Kompenzacije (u milijunima EUR)	8 013	23 179	27 328	34 974	35 809		
Kompenzacije kao postotak ukupne osnovice PDV-a (%)	0,15 %	0,42 %	0,47 %	0,58 %	0,63 %	nije primjenjivo	nije primjenjivo

Izvor: izvješća o PDV-u i vlastiti izračuni.

Tablica 5 – Kretanje ispravaka kao postotak neto prihoda*

EU27	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
Oporezovana mala poduzeća (%)	–0,03 %	–0,03 %	–0,03 %	–0,03 %	–0,02 %
Stupnjevana porezna olakšica (%)	0,01 %	0,01 %	0,01 %	0,01 %	0,01 %
Poljoprivrednici na koje se primjenjuje paušalna odredba (%)	–0,08 %	–0,05 %	–0,06 %	–0,05 %	–0,07 %
Ukupno za ukinute ispravke (%)	–0,10 %	–0,07 %	–0,08 %	–0,07 %	–0,08 %

Izvor: izvješća o PDV-u i vlastiti izračuni.
*Ti su ispravci ukinuti 2021.

Tablica 6. – Kretanje kompenzacija kao postotak ukupne osnovice PDV-a*

EU-27	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
Izuzeta mala poduzeća (%)	0,22 %	0,25 %	0,27 %	0,43 %	0,46 %
Kompenzacije, Prilog X. dio A[13] (%)	–0,11 %	–0,11 %	–0,10 %	–0,09 %	–0,10 %
Kompenzacije, Prilog X. dio B[14] (%)	0,45 %	0,48 %	0,50 %	0,52 %	0,53 %
Automobili (%)	–0,29 %	–0,29 %	–0,29 %	–0,29 %	–0,29 %
Rashodi za automobile (%)	–0,22 %	–0,21 %	–0,19 %	–0,23 %	–0,23 %
Ukupno kompenzacije (%)	0,15 %	0,42 %	0,47 %	0,58 %	0,63 %

Izvor: izvješća o PDV-u i vlastiti izračuni.

[13] Kompenzacije iz Priloga X. dijela A odnose se na zubarske tehničare, javne radijske i televizijske kuće, zgrade i građevinsko zemljište, putničke agente.
[14] Kompenzacije iz Priloga X. dijela B odnose se na ulaznice za sportske priredbe, slobodna zanimanja, javne telekomunikacijske usluge, kremiranje i pogrebna poduzeća, slijepe osobe, sjećanja na žrtve rata, privatne bolnice, javnu vodoopskrbu, nove zgrade i građevinsko zemljište, putnički prijevoz, zrakoplove, ratne brodove, putničke agente (u EU-u).

* Te su kompenzacije ukinute 2021.

Tablica 7 – Analiza osnovice PDV-a u razdoblju 2016. – 2022.

EU-27, u milijunima EUR	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
Prihodi	868 503	917 138	959 113	992 668	913 713	1 056 431	1 182 601
Neto prihodi	873 114	922 179	964 658	998 924	919 926	1 059 404	1 185 813
Ponderirana prosječna stopa	16,72 %	16,64 %	16,60 %	16,73 %	16,37 %	16,72 %	16,72 %
Ukupno kompenzacije	8 013	23 179	27 328	34 974	35 809	–	–
Konačna osnovica (na koju nije primijenjena gornja granica)	5 231 083	5 564 631	5 838 647	6 005 905	5 654 042	6 355 460	7 154 323
Godišnji rast konačne osnovice		6,38 %	4,92 %	2,86 %	-–5,86 %	12,40 %	12,57 %

Napomena: ponderirana prosječna stopa za 2021. i 2022. je zamrznuta ponderirana prosječna stopa iz 2016.
Izvor: izvješća o PDV-u.

2.2. Prikupljanje prihoda od vlastitih sredstava koja se temelje na PDV-u

Države članice plaćaju doprinos vlastitim sredstvima koja se temelje na PDV-u na mjesečnoj osnovi, zajedno s drugim vlastitim sredstvima. Komisija prvo prikuplja prihode od PDV-a na temelju procjena osnovica PDV-a koje su Komisija i države članice dogovorile u Savjetodavnom odboru za vlastita sredstva (prognoza ACOR-a). Doprinosi na temelju PDV-a izračunavaju se i plaćaju na temelju prognoza i stoga ih je naknadno potrebno prilagoditi stvarnim podacima navedenima u izvješćima o PDV-u. Izvješća o PDV-u mogu uključivati i izmjene osnovica PDV-a za prethodne četiri godine. Ako Komisija ili države članice izraze zadrške, mogu se prilagoditi i podaci za prethodne godine.

Komisija za svaku državu članicu izračunava razliku između predviđenih vlastitih sredstava koja se temelje na PDV-u i najnovijih podataka navedenih u izvješćima (salda).

Komisija obavješćuje države članice o rezultatu izračuna salda prije 1. veljače godine koja slijedi nakon godine u kojoj su dostavljeni podaci za izvješće, a države članice moraju staviti na raspolaganje iznose prvog radnog dana u ožujku godine koja slijedi nakon godine u kojoj je Komisija obavijestila države članice o izračunu salda. Ako države članice ne izvrše potrebna plaćanja, mogu se primijeniti kamate (kamate niže od 1000 EUR se ne naplaćuju).

Tablica 8 – Prilagodbe PDV-a (salda)*

EU-27, u milijunima EUR	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
Salda PDV-a zbog razlika između prvog izvješća i prognoze	313	418	502	403	–54	1011	1734
Salda PDV-a zbog revizija prethodnih izvješća	87	6	23	–1	121	97	125
Ukupne prilagodbe EU-27	400	424	525	402	68	1108	1859

Izvor: godišnji računi EU-a i izračuni Europske komisije. U Prilogu 6. prikazano je kretanje prilagodbi PDV-a po državi članici.

* Izračunom salda podaci se prilagođavaju na godišnjoj razini za posljednju dostupnu godinu i za prethodne godine.

Novi sustav za izračun osnovice vlastitih sredstava nije utjecao na postupak izračuna i prikupljanja vlastitih sredstava koja se temelje na PDV-u ni na njihove prilagodbe (salda). Nepodmirena plaćanja nisu dospjela.

Salda za 2021. i 2022. znatno su viša nego prethodnih godina, a prilagodbe su više u većini država članica (vidjeti i Prilog 6.). Glavni čimbenik koji pridonosi tim razlikama je ispravak predviđenih osnovica PDV-a za 2021. i 2022. koje se upotrebljavaju za financiranje relevantnih proračuna EU-a zbog podcijenjenog povećanja stope inflacije.

Komisija kontinuirano ocjenjuje prikupljanje prihoda od PDV-a u državama članicama i uvođenje mjera za povećanje pravilnog prikupljanja prihoda od PDV-a (okvir 1).

Okvir 1: Inicijative za poboljšanje pravilnog prikupljanja prihoda od PDV-a u državama članicama

Vlastita sredstva koja se temelje na PDV-u čine otprilike 2 % prihoda od PDV-a koje prikupljaju države članice. Stoga mjere za poboljšanje prikupljanja prihoda od PDV-a prvenstveno doprinose nacionalnim proračunima, ali u određenoj mjeri i proračunu EU-a.

Naplata PDV-a – Deveto izvješće o postupcima za upis u registar obveznika, naplatu i kontrolu PDV-a
(članak 12. Uredbe 1553/89)

Komisija svakih pet godina izrađuje izvješće o poduzetim mjerama i ostvarenom napretku država članica u pogledu naplate PDV-a, kao i o svim poboljšanjima. Nakon procjene koju je Komisija objavila u posljednjem izvješću objavljenom u travnju 2022.[15] Komisija je iznijela 39 preporuka za poboljšanje sustava država članica za naplatu PDV-a.

Preporuke uglavnom obuhvaćaju postupke naplate PDV-a u državama članicama, odnosno upis u registar obveznika PDV-a, i analizu rizika, informacijsku tehnologiju i nove tehnologije u području PDV-a, podnošenje prijava i plaćanje, naplatu dugovanog PDV-a, povrate i revizije, računovodstvo u području PDV-a, pitanje odgovornosti i sporove. Brzom provedbom predloženih mjera poboljšat će se primjerenost sustava vlastitih sredstava koja se temelje na PDV-u za proračun EU-a.

Zbog toga je Komisija u zaključcima izvješća pozvala države članice da postupe u skladu s njezinim preporukama, ne samo kako bi pomogle prikupljanju poreznih prihoda potrebnih kako bi se odgovorilo na najveće izazove EU-a, nego i kako bi se postigli jednaki uvjeti na unutarnjem tržištu i otvorio put bržem i trajnijem oporavku nakon pandemije.

Izmjene zakonodavstva o PDV-u koje se odnose na nedovoljnu naplatu i prijevare.

Od 1. srpnja 2021. mini sustav za pružanje usluga na jednom mjestu (MOSS), uspostavljen 1. siječnja 2015., postao je sustav za pružanje usluga na jednom mjestu (OSS)[16], koji obuhvaća širi raspon isporuka i u okviru kojeg su uvedena dodatna pojednostavnjenja. Taj prošireni sustav

[15] eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:52022DC0137

[16] Vijeće je donijelo ta pravila Direktivom 2017/2455 u prosincu 2017. i Direktivom 2019/1995 (vidjeti Pročišćeni tekst: Direktiva Vijeća 2006/112/EZ od 28. studenoga 2006. o zajedničkom sustavu poreza na dodanu vrijednost).

za pružanje usluga na jednom mjestu obuhvaća tri posebne odredbe: odredbu za ne-Uniju, odredbu za Uniju i odredbu za uvoz.

Područje primjene postojeće odredbe za ne-Uniju i odredbe za Uniju je prošireno, ali odredba za uvoz je nova. Na temelju tih posebnih odredbi porezni obveznici mogu putem internetskog portala u državi članici u kojoj su identificirani (država članica identifikacije) prijaviti i platiti PDV dospio u državama članicama u kojima (općenito) nemaju poslovni nastan. Time se poreznim obveznicima smanjuju troškovi za upis u registar obveznika PDV-a u više država članica.

Te se odredbe naširoko primjenjuju. Države članice ukupno su 2022. prikupile više od 17 milijardi EUR putem proširenog portala za pružanje usluga na jednom mjestu koji obuhvaća internetsku prodaju u EU-u. Osim toga, prikupljeni su prihodi od PDV-a u iznosu od 2,5 milijardi EUR na uvoz robe u okviru e-trgovine. To uključuje nove prihode od PDV-a ostvarene ukidanjem izuzeća od PDV-a koje se prethodno primjenjivalo na uvoz robe male vrijednosti koja ne premašuje 22 EUR i koja je bila vrlo podložna prijevarama[17]. Olakšavanjem usklađivanja s pravilima, čime se potiče usklađenost, te odredbe pridonose pravilnom funkcioniranju unutarnjeg tržišta jer je stopa PDV-a koja se primjenjuje jednaka za sve prodavatelje bez obzira na to gdje im je sjedište.

U ožujku 2018. izvješće[18] koje je Komisija predstavila Vijeću i Europskom parlamentu o učinku članaka 199.a i 199.b Direktive 2006/112/EZ u borbi protiv prijevara (izvješće) dovelo je do još jedne važne zakonodavne inicijative kojom se poboljšava primjerenost sustava naplate PDV-a i usklađenost s Direktivom o PDV-u.

Prema izvješću države članice i dionici općenito su smatrali da je mehanizam prijenosa porezne obveze utvrđen u članku 199.a Direktive 2006/112/EZ učinkovit alat u sprečavanju i borbi protiv prijevara povezanih s PDV-om u predmetnim sektorima. Stoga je stupanjem na snagu Direktive Vijeća (EU) 2018/1695 i Direktive Vijeća (EU) 2022/890 produljena primjena tih mjera u ograničenom razdoblju do predviđenog stupanja na snagu konačnog sustava PDV-a.

Naposljetku, Komisija je u prosincu 2022. predložila niz mjera za osuvremenjivanje i poboljšanje funkcioniranja sustava PDV-a u EU-u za poduzeća te povećanje njegove otpornosti na prijevare provedbom i promicanjem digitalizacije[19]. U trenutku sastavljanja ovog izvješća u Vijeću se pregovara o zakonodavnom paketu.

Predložene ključne mjere pomoći će državama članicama da godišnje prikupe do 11 milijardi EUR više prihoda od PDV-a. Cilj je tog zakonodavnog paketa, među ostalim, da se prijeđe na digitalno izvješćivanje u stvarnom vremenu na temelju elektroničkog izdavanja računa za poduzeća koja posluju prekogranično u EU-u, da se ažuriraju pravila o PDV-u za putnički prijevoz i platforme za kratkoročni smještaj i da se uvede jedinstven upis u registar obveznika PDV-a u cijelom EU-u.

---

[17] Izvor: Glavna uprava za oporezivanje i carinsku uniju / Priopćenje za medije od 30. lipnja 2023. Pravila EU-a o PDV-u za e-trgovinu dvije godine poslije: Ažurirani podaci o prihodima ponovno upućuju na uspješnu provedbu.

[18] COM(2018) 118 final, 8.3.2018. Izvješće Komisije Vijeću i Europskom parlamentu o učinku članaka 199.a i 199.b Direktive Vijeća 2006/112/EZ u borbi protiv prijevara.

[19] Prijedlog direktive Vijeća o izmjeni Direktive 2006/112/EZ u pogledu pravila o PDV-u za digitalno doba.Prijedlog uredbe Vijeća o izmjeni Uredbe (EU) br. 904/2010 u pogledu dogovora o administrativnoj suradnji u području PDV-a potrebnih za digitalno doba.
Prijedlog provedbene uredbe Vijeća o izmjeni Provedbene uredbe (EU) br. 282/2011 u pogledu informacijskih zahtjeva za određene odredbe PDV-a.

Prema procjeni učinka[20]očekuje se da će se od 2023. do 2032. na temelju najpoželjnijeg pristupa u okviru politike, odnosno „unaprijeđenog pristupa" (u kojem se kombinira uvođenje zahtjeva za digitalno izvješćivanje na razini EU-a, odredba o pretpostavljenom dobavljaču za sve sektore smještaja i prijevoza te kombinacija opsežnijeg proširenja sustava za pružanje usluga na jednom mjestu, prijenosa porezne obveze i obveznog sustava za pružanje usluga na jednom mjestu za uvoz) ostvariti neto učinci u iznosu od 172 milijarde EUR do 214 milijardi EUR u odnosu na polaznu vrijednost.

Unaprijeđenim pristupom uštedjet će se 50,6 milijardi EUR u razdoblju od 2023. do 2032.: 41,4 milijarde EUR izvješćivanjem o PDV-u (11 milijardi EUR ukidanjem obveza izvješćivanja, 24,2 milijarde EUR smanjenjem troškova rascjepkanosti, 4,3 milijarde EUR upotrebom unaprijed ispunjenih prijava PDV-a i 1,9 milijardi EUR zahvaljujući elektroničkom izdavanju računa), 0,5 milijardi EUR pojednostavnjenjem i pojašnjenjima povezanima s ekonomijom platformi, 8,7 milijardi EUR ukidanjem obveze upisa u registar obveznika PDV-a.

Stoga se očekuje da će sustav PDV-a EU-a bolje funkcionirati kad države članice donesu i u potpunosti provedu taj skup mjera. Stoga će se očekivanim povećanjem djelotvornosti naplate PDV-a u državama članicama povećati prihodi za proračun EU-a.

2.3. Zaštita financijskih interesa EU-a

Kretanje neriješenih zadrški od 2016. do 2022.

Zadrške su način zaštite financijskih interesa EU-a dok Komisija ne dobije dostatno jamstvo za vlastita sredstava.

U članku 9. stavku 2. Uredbe Vijeća 1553/89, kako je izmijenjena, navodi se da „[n]akon 31. srpnja četvrte godine koja slijedi nakon dotične financijske godine ne obavljaju se daljnji ispravci izvješćâ iz članka 7. stavka 1., osim ako se ti ispravci odnose na pitanja o kojima je Komisija ili dotična država članica prethodno podnijela obavijest". Pitanja o kojima se prethodno obavješćuje obično se nazivaju zadrškama. Zadrškom se svako pitanje o metodologiji ili korištenim izvorima podataka koje se odnosi na stavku o kojoj ne postoji dogovor između Komisije i države članice ostavlja otvorenim. Komisija može izraziti zadrške i u slučajevima povreda ili mogućih odstupanja država članica od Direktive o PDV-u. Države članice također mogu izraziti zadrške ako se ne slažu s Komisijom.

Zadrške su sredstvo kojim se državama članicama pruža pravna i proračunska sigurnost. Kad stavka godišnjeg izvješća zastari (tj. kad ne postoji zadrška), ne može se promijeniti i nema financijskog učinka na tu stavku nakon zastare.

Broj zadrški se s vremenom malo smanjio (tablica 9) i očekuje se da će se dodatno smanjiti jer se većina njih odnosi na sustav prije 2021. Velika većina zadrški odnosi se na stavke godišnjih izvješća koje su ukinute u novom sustavu (na kraju 2023. 30 od 37 zadrški koje je izrazila Komisija odnosilo se takve stavke). Te će se zadrške postupno rješavati i ukidati, a zbog uvođenja novog sustava očekuje da će se broj zadrški s vremenom znatno smanjiti.

[20] Radni dokument službi Komisije SWD(2022) 394 final.

Krajem 2023. bilo je sedam zadrški koje su se odnosile na godine u kojima se primjenjivao novi sustav (2021. – 2022.). S druge strane, u trenutku sastavljanja ovog izvješća nisu bile dovršene sve inspekcije za 2021. i 2022. i stoga bi se broj zadrški povezanih s novim sustavom mogao neznatno povećati[21]. Zadrške izražene 2021. i 2022. uglavnom se odnose na povrede Direktive o PDV-u i odstupanja od nje[22]. Neke zadrške izražene prethodnih godina odnose se na stavke izvješća koje će se zadržati i riješiti u sljedećim inspekcijskim ciklusima.

Tablica 9 – Broj otvorenih zadrški u vezi s PDV-om

	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
Zadrške koje su izrazile države članice	16	15	12	10	17	17	11	13
Zadrške koje je izrazila Komisija	50	53	64	61	61	71	56	37
Zadrške povezane s povredama	15	14	16	19	19	16	17	16
Ukupno	81	82	92	90	97	104	84	66
Zadrške koje se odnose na novi sustav								7

Napomena: broj otvorenih zadrški 31. prosinca svake godine (koje su mogle biti izražene prethodnih godina). U Prilogu 7. prikazana je i raspodjela zadrški među državama članicama.

Tablica 10 – Otvorene dugotrajne zadrške u vezi s PDV-om*

	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
Zadrške koje su izrazile države članice	4	6	6	7	3	2	1	1
Zadrške koje je izrazila Komisija	2	6	1	4	5	3	9	7
Zadrške povezane s povredama	3	2	3	4	6	5	4	3
Ukupno	9	14	10	15	14	10	14	11

Izvor: Europska komisija.

* Dugotrajna zadrška definira se kao zadrška koja je na snazi dulje od pet obračunskih godina.

Za ponderiranu prosječnu stopu iz 2016., koja se upotrebljava od izvješća o vlastitim sredstvima koja se temelje na PDV-u za 2021., tri države članice izrazile su jednu ili više zadrški. To znači da je

[21] Inspekcija izvješća za 2021. provedena je za 22 države članice (BE, BG, CZ, DK, DE, IE, EL, HR, IT, CY, LV, LU, HU, NL, AT, PL, PT, RO, SI, SK, FI i SE), a inspekcija izvješća za 2022. provedena je za 12 država članica (CZ, DK, DE, IE, HR, CY, HU, NL, AT, PL, FI i SE).

[22] Rješavanje zadrški povezanih sa slučajevima povrede može dulje potrajati jer se za neke od njih čeka pravna analiza ili presuda Suda Europske unije.

za te države članice ponderirana prosječna stopa u ovoj fazi privremena i da će postati konačna tek nakon ukidanja zadrške. Te države članice su Njemačka, Hrvatska i Luksemburg[23].

Kretanje povreda u vezi s vlastitim sredstvima koja se temelje na PDV-a od 2016. do 2022.

Neusklađenost sa zakonodavstvom o vlastitim sredstvima dovodi do povreda. Postupci zbog povrede u vezi s vlastitim sredstvima koja se temelje na PDV-u iznimno su rijetki, a većina razlika u mišljenjima rješava se tijekom ciklusa provjere, čime se omogućuju ispravci i prilagodbe u roku od četiri godine. Komisija je od 2016. do 2022. pokrenula jedan postupak zbog povrede (okvir 2). Uvođenje novog sustava dosad nije imalo utjecaja na povrede. Uvođenjem zamrznute ponderirane prosječne stope i ukidanjem većine kompenzacija znatno je olakšan izračun osnovica PDV-a, a moguće je i da će se ograničiti broj slučajeva neslaganja s državama članicama.

Iako su relativno rijetki, postupci zbog povrede snažan su poticaj državama članicama da poštuju vlastito zakonodavstvo o vlastitim sredstvima i ključni su za vjerodostojnost sustava vlastitih sredstava EU-a. Tim se postupcima osigurava jednako postupanje prema državama članicama i disciplina u načinu prikupljanja prihoda.

Okvir 2.: Postupci zbog povrede koji su u tijeku

U razdoblju 2016. – 2022. Komisija je pokrenula jedan postupak zbog povrede u vezi s vlastitim sredstvima koja se temelje na PDV-u (postupak zbog povrede u vezi s mini sustavom za pružanje usluga na jednom mjestu protiv Ujedinjene Kraljevine 2020/2316). Mini sustav za pružanje usluga na jednom mjestu (MOSS) uveden je 1. siječnja 2015., a 1. srpnja 2021. proširen je na sustav za pružanje usluga na jednom mjestu (OSS), koji obuhvaća širi raspon isporuka i kojim su uvedena dodatna pojednostavnjenja, kako je opisano u okviru 1. Mini sustav za pružanje usluga na jednom mjestu za PDV neobvezan je sustav koji poreznim obveznicima omogućuje da PDV, koji se obično plaća u više država članica, obračunavaju u samo jednoj državi članici. Usluge uključene u mini sustav za pružanje usluga na jednom mjestu uključuju prekogranične telekomunikacijske usluge, usluge televizijskog i radijskog emitiranja te digitalne usluge. Država članica u kojoj je izvršeno plaćanje mogla bi zadržati 30 % PDV-a plaćenog 2015. i 2016. te 15 % PDV-a plaćenog 2017. i 2018. Taj zadržani PDV trebalo bi uključiti u osnovicu PDV-a za potrebe vlastitih sredstava koja se temelje na PDV-u.

Od 2015. do 2018. nacionalna tijela Ujedinjene Kraljevine nisu smatrala zadržavanja u okviru MOSS-a PDV-om te ih stoga nisu uzela u obzir u svojem izvješću za izračun i plaćanje vlastitih sredstava koja se temelje na PDV-u. Nakon što je u studenom 2023. primila obrazloženo mišljenje Komisije Ujedinjena Kraljevina zatražila je produljenje roka za odgovor i blisko je surađivala s Komisijom kako bi se točno utvrdio iznos sredstava koji još treba platiti i riješio predmet. Nakon opsežnih rasprava postignut je dogovor te je Ujedinjena Kraljevina stavila na raspolaganje iznos

[23] U Prilogu 7. prikazane su i pojedinosti o postocima ponderirane prosječne stope iz 2016. po državi članici i prema njezinu statusu. Napominjemo da je osnovica PDV-a u Hrvatskoj i Luksemburgu znatno viša od osnovice na koju je primijenjena gornja granica i da se izračunana osnovica PDV-a za te zemlje zamjenjuje vrijednošću koja čini 50 % njihova BND-a. To znači da izmjena postotaka stopa tih zemalja ne bi utjecala na visinu njihovih doprinosa vlastitim sredstvima koja se temelje na PDV-u.

glavnice s dospijećem u srpnju 2024. (4,016 milijuna GBP). Dospjeli iznos kamata (3,05 milijuna GBP) uključen je u rujanski račun Ujedinjene Kraljevine te će Komisija moći službeno zaključiti taj predmet nakon isplate posljednjeg obroka tog iznosa (prva polovina 2025.).

2.4. Povratne informacije država članica

Pri pripremi ovog izvješća Komisija je državama članicama poslala upitnik (Prilog 8.) kako bi dobila povratne informacije o njihovoj ocjeni novog pojednostavnjenog sustava vlastitih sredstava koja se temelje na PDV-u. Od država članica zatraženo je da ocijene novi sustav, navedu značajke koje smatraju najkorisnijima / najmanje korisnima i razmotre moguće uštede koje bi novi sustav mogao donijeti (na primjer, u pogledu radnog opterećenja, broja osoblja) te da, ako je moguće, kvantificiraju te uštede.

OCJENJIVANJE NOVOG SUSTAVA

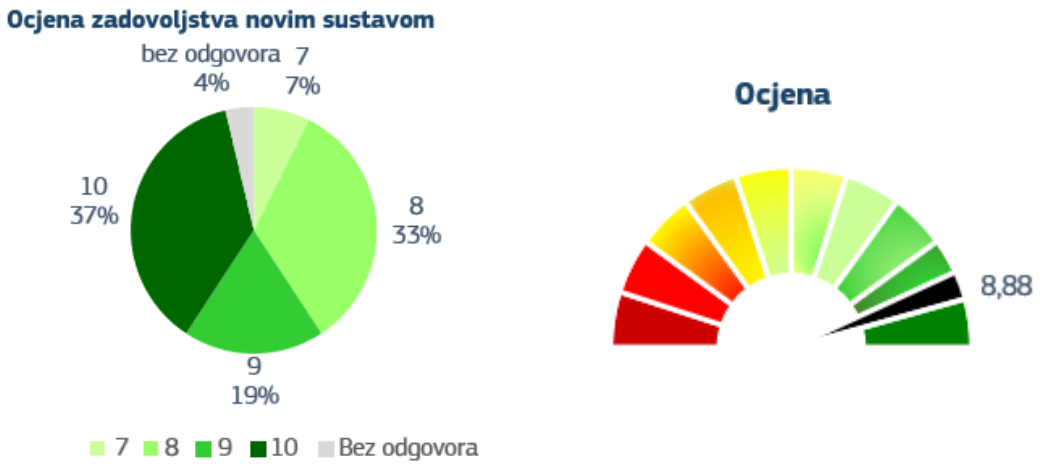
Na ljestvici od 1 do 10 (pri čemu je 10 najviša ocjena) 26 država članica (jedna država članica nije dala ocjenu) dalo je novom sustavu prosječnu ocjenu 8,9. U tablici za ocjenjivanje s pet kategorija (tablica 11) većina (15) od 26 država članica koje su odgovorile na upitnik navela je da smatra da je novi sustav „vrlo zadovoljavajući", a 11 država članica navelo je da je „zadovoljavajući", od kojih su samo dvije ocijenile novi sustav ocjenom 7. Države članice u svojim su ocjenama istaknule različite pozitivne aspekte. Istaknule su da je za sastavljanje godišnjeg izvješća o PDV-u i sudjelovanje u inspekcijskom ciklusu potrebno manje vremena i ljudskih resursa, posebice zbog upotrebe zamrznute ponderirane prosječne stope i ukidanja kompenzacija/ispravaka. Kao dodatne prednosti navele su i manje mogućnosti za pogreške i općenito smanjeno administrativno opterećenje.

Tablica 11 – Ocjene novog sustava

1 – 2	3 – 4	5 – 6	7 – 8	9 – 10
Vrlo nezadovoljavajući	**Nezadovoljavajući**	**Ni zadovoljavajući ni nezadovoljavajući**	**Zadovoljavajući**	**Vrlo zadovoljavajući**
0	0	0	11	15

Izvor: odgovori država članica na upitnik; jedna država članica nije dostavila ocjenu

Grafikon 4 – Ocjena zadovoljstva novim sustavom na ljestvici od 1 do 10

Izvor: odgovori država članica na upitnik

NAJVEĆE KORISTI OD NOVOG SUSTAVA

Države članice ocijenile su da je najveća prednost novog sustava to što je jednostavniji jer su kompenzacije i ispravci uklonjeni (16 država članica), a godišnji izračun ponderirane prosječne stope više nije potreban (19 država članica). Neke države članice (sedam) također su istaknule, u različitoj mjeri, da je pojednostavnjeni izračun sad puno usklađeniji sa stvarnim prihodima od PDV-a. Neke su navele da su za dijelove prethodnih izračuna bila potrebna znatna sredstva, a da je učinak na vlastita sredstva koja se temelje na PDV-u bio ograničen. Jedna država članica navela je da je vrlo zadovoljna što novi sustav državama članicama pruža ravnopravnije uvjete jer razlike u metodama i izvorima podataka za izračun ponderirane prosječne stope i kompenzacija više nisu relevantne. Države članice pozitivno su ocijenile i opće uštede vremena, smanjenje radnog i administrativnog opterećenja (na primjer, uključen je manji broj nacionalnih tijela ili drugih vanjskih pružatelja izvora podataka), (očekivane) pozitivne učinke na inspekcijski ciklus (posebno zbog ukinutih ispravaka/kompenzacija) te jasne i sveobuhvatne predloške. Samo je jedna država članica zatražila da metoda izračuna bude još jednostavnija.

NAJMANJE KORISNE ZNAČAJKE NOVOG SUSTAVA

Iako je novi sustav pozitivno prihvaćen, nekoliko država članica navelo je da ima prostora za poboljšanje. Konkretno, pet država članica istaknulo je da upotreba zamrznute ponderirane prosječne stope možda ne odražava izmjene u nacionalnom zakonodavstvu o PDV-u, posebno izmjene stopa PDV-a, što bi moglo umanjiti točnost izračuna, tri države članice istaknule su opterećenje zbog zadrški povezanih sa starim sustavom, tri države članice ukazale su na neizvjesnost povezanu s novim potencijalnim budućim izračunima ponderirane prosječne stope, jedna država članica istaknula je složene izračune za postojeće ispravke s ograničenim financijskim učinkom, sedam država članica navelo je da je potrebno i dalje izračunavati stopu zbog istraživanja o gubicima prihoda od PDV-a. Trinaest država članica nije izvijestilo o najmanje korisnim značajkama novog sustava vlastitih sredstava koja se temelje na PDV-u.

UTJECAJ NOVOG SUSTAVA NA RESURSE

Kad je riječ o učinku novog sustava na uštede (na primjer, smanjenje broja osoblja, radnog opterećenja, troškova), 21 država članica dala je očito pozitivan, ali uglavnom općenit odgovor. Države članice općenito su potvrdile da je postignuto znatno smanjenje radnog opterećenja povezanog s izradom izvješća o PDV-u (prije je trebalo više mjeseci za izradu, a sad samo nekoliko dana) i istaknule uštede vremena ostvarene zbog prethodnih ispravaka/kompenzacija, izračuna ponderirane prosječne stope i angažiranja vanjskih pružatelja podataka.

Uštede ostvarene reformom sustava koji se koristi za izradu izvješća o PDV-u te za pripremu i provedbu inspekcija kvantificiralo je 14 država članica. U odgovorima je naveden niz raznih metoda uštede i izračuna koje se koriste. Na primjer, navedena je ušteda ostvarena smanjenjem broja osoblja za od 0,2 do 0,3 EPRV-a (ekvivalenti punog radnog vremena) te u smanjenje radnog opterećenja za 90 % u usporedbi s resursima dodijeljenima u okviru starog sustava.

2.5. Zaključak

Analiza pokazuje da su pojednostavnjenjem sustava vlastitih sredstava koja se temelje na PDV-u općenito ostvareni ciljevi smanjenja administrativnog opterećenja za države članice i Komisiju.

Ukidanjem određenih ispravaka i kompenzacija omogućen je manje složen izračun bez znatnog utjecaja na vrijednost osnovice PDV-a na temelju koje se prikupljaju vlastita sredstva. Učinak ukinutih ispravaka nije viši od 0,1 % neto prihoda, dok ukinute kompenzacije čine najviše 0,6 % ukupne osnovice PDV-a. Vrijednost osnovice PDV-a na koju nije primijenjena gornja granica s vremenom se nastavlja povećavati, pri čemu važnu ulogu imaju makroekonomski čimbenici povezani s pandemijom bolesti COVID-19 posljednjih godina.

S druge strane, novi sustav vlastitih sredstava koja se temelje na PDV-u nije utjecao na prikupljanje vlastitih sredstava koja se temelje na PDV-u jer se pravila o predviđanju, uravnoteženju i prikupljanju nisu promijenila nakon uvođenja pojednostavnjenja[24].

Broj zadrški se s vremenom malo smanjio jer je većina kompenzacija i ispravaka ukinuta. Većina otvorenih zadrški odnosi se na stavke iz prethodnog sustava koje su ukinute. Nakon rješavanja tih zadrški u budućim inspekcijama očekuje se da će se broj otvorenih zadrški znatno smanjiti, zajedno s administrativnim resursima potrebnima za rješavanje tih zadrški i za Komisiju i za države članice.

Države članice potvrdile su pozitivan učinak reforme na administrativno opterećenje. Prerano je za potpunu procjenu i kvantificiranje administrativnih ušteda ostvarenih izmjenom i za Komisiju i za države članice, ali čini se da je novi sustav donio znatne koristi i istodobno osigurao kontinuiranu djelotvornost sustava vlastitih sredstava koja se temelje na PDV-u. Neke države članice izrazile su zabrinutost u pogledu toga da upotreba zamrznute ponderirane prosječne stope iz 2016. možda ne odražava znatne izmjene nacionalnih stopa PDV-a, čime se umanjuje točnost osnovice PDV-a.

Zamrzavanjem stope na razini iz 2016. mogli bi se stvoriti nepovoljni financijski poticaji, u smislu da bi se svakim naknadnim smanjenjem stope (ili smanjenjem osnovice, ili premještanjem razreda transakcija u niži razred PDV-a) mogao smanjiti doprinos države članice proračunu EU-a.

Pitanje primjerenosti primjene ponderirane prosječne stope iz 2016. razmatra se u sljedećem poglavlju.

[24] Treba napomenuti da revizija Uredbe o stavljanju sredstava na raspolaganje iz 2021., kojom se odgađa plaćanje preostalog iznosa i ograničava učinak zateznih kamata, nije bila povezana s pojednostavnjenjem koje se analiziralo.

3. Kretanje ponderirane prosječne stope od 2016.

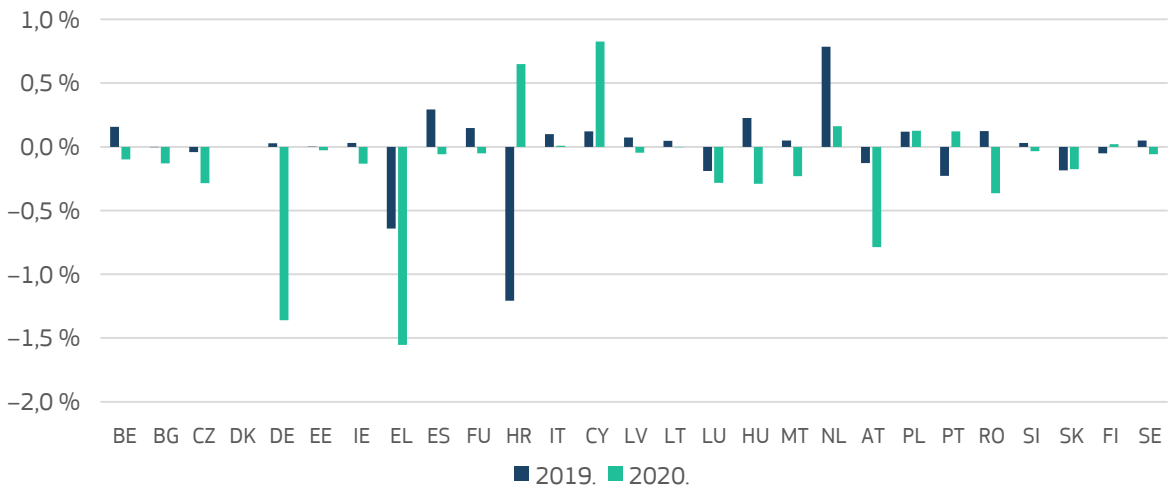
3.1. Kretanje ponderirane prosječne stope: 2016. – 2020.

Od 2016. do 2020. ponderirana prosječna stopa ostala je nepromjenjiva za većinu država članica. Samo se u Njemačkoj, Grčkoj i Hrvatskoj stopa promijenila za više od jednog postotnog boda u usporedbi sa stopom iz 2016., uz niže stope u 2019. ili 2020. u usporedbi s 2016., prvenstveno zbog odgovora na pandemiju bolesti COVID-19.

Ponderirane prosječne stope država članica općenito su se mijenjale zbog izmjena ukupnih stopa PDV-a ili primjene različitih kategorija PDV-a za određene proizvode. Njemačka i Irska smanjile su svoje snižene i standardne stope PDV-a, a Austrija je uvela novu sniženu stopu. Mnoge su zemlje također primjenjivale snižene stope ili izrazito snižene stope[25] na posebne kategorije proizvoda. Na primjer, u Austriji, Belgiji, Bugarskoj, Češkoj, Njemačkoj, Grčkoj, Hrvatskoj, Mađarskoj, Irskoj i Litvi stope su snižene za restorane i hotele. U Češkoj i Grčkoj stope PDV-a snižene su u sektoru putničkog prijevoza. u Austriji, Bugarskoj, Latviji, Sloveniji i Slovačkoj stope PDV-a snižene su za knjige i novine.

U sektoru rekreacije i kulture, koji obuhvaća kina, kazališta i koncerte, PDV je smanjen u brojnim državama članicama, uključujući Bugarsku, Njemačku, Grčku, Francusku, Češku, Estoniju, Hrvatsku, Mađarsku, Irsku, Italiju, Luksemburg, Maltu, Nizozemsku, Poljsku, Rumunjsku i Sloveniju. S druge strane, povećanje ponderirane prosječne stope Nizozemske 2019. posljedica je povećanja snižene stope PDV-a. Danska primjenjuje samo jednu stopu PDV-a i u kretanjima njezine ponderirane prosječne stope nema promjena[26]

Grafikon 5 – Apsolutna promjena ponderirane prosječne stope u razdoblju 2019. – 2020. u odnosu na 2016. (u postotnim bodovima)

Izvor: izvješća država članica o PDV-u za financijske godine 2016., 2019. i 2020.

[25] Izrazito snižena stopa niža je od minimalne stope od 5 % i može se primijeniti na ograničen popis robe i usluga (članak 98. stavak 2. Direktive o PDV-u).
[26] U Prilogu 12. prikazano je kretanje ponderiranih prosječnih stopa država članica u razdoblju 2016. – 2020.

Okvir 3: Izmjene zakonodavstva o PDV-u koje bi mogle utjecati na ponderiranu prosječnu stopu

U travnju 2016. Komisija je izdala *Akcijski planu o PDV-u – Put k jedinstvenom europskom području PDV-a – vrijeme je za donošenje odluka*[27]. Tim se akcijskim planom utvrđuje put prema stvaranju jedinstvenog europskog područja PDV-a. U tom je kontekstu, od 2016., Direktiva o PDV-u nekoliko puta izmijenjena (doneseno je 16 direktiva o izmjeni – Prilog 10.). Očekuje se da će te izmjene s vremenom imati učinak te da će u nadolazećim godinama i dalje imati temeljni učinak na funkcioniranje sustava PDV-a i unutarnjeg tržišta.

U Direktivi Vijeća (EU) 2022/542 od 5. travnja 2022. o izmjeni direktiva 2006/112/EZ i (EU) 2020/285 u pogledu stopa poreza na dodanu vrijednost predviđa se mogućnost zadržavanja povlaštenih stopa za proizvode za koje su za neke države članice već postojala odstupanja kojima se drugim državama članicama omogućuje pristup tim odstupanjima, uvođenje stopa nižih od 5 % (zabranjeno prije izmjene) i mogućnost primjene sniženih stopa na više proizvoda. Te izmjene mogu utjecati na višegodišnju ponderiranu prosječnu stopu, koja je trenutačno utvrđena na razinama iz 2016.

Naposljetku, posebno za 2020. i 2021., na primjerenost višegodišnje ponderirane prosječne stope mogle su utjecati i direktive[28] donesene za privremene mjere u vezi s porezom na dodanu vrijednost primjenjivim na cjepiva protiv bolesti COVID-19 i *in vitro* dijagnostičke medicinske proizvode kao odgovor na pandemiju bolesti COVID-19 te privremena izuzeća na uvoz i određene isporuke kao odgovor na pandemiju bolesti COVID-19.

3.2. Kretanje ponderirane prosječne stope: 2021. – 2024. – procjena

Od 2021. države članice više nisu obvezne izračunavati ponderirane prosječne stope za vlastita sredstva koja se temelje na PDV-u. Stoga se u ovom odjeljku te stope procjenjuju za razdoblje 2021. – 2024. kako bi se ocijenila primjerenost primjene stope iz 2016. u tom razdoblju. Komisija je ponderiranu prosječnu stopu nakon 2020. procijenila jednostavnijom metodom izračuna u usporedbi s izračunima stvarne ponderirane prosječne stope država članica. U toj metodi upotrebljavaju se samo podaci o potrošnji privatnih kućanstava (okvir 4).

[27] Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću i Europskom gospodarskom i socijalnom odboru o akcijskom planu o PDV-u Put k jedinstvenom europskom području PDV-a – vrijeme je za donošenje odluka, COM(2016) 0148 final.

[28] Direktiva Vijeća (EU) 2020/2020 od 7. prosinca 2020. o izmjeni Direktive Vijeća 2006/112/EZ u pogledu privremenih mjera povezanih s porezom na dodanu vrijednost koji se primjenjuje na cjepiva protiv bolesti COVID-19 i *in vitro* dijagnostičkih medicinskih proizvoda za tu bolest kao odgovora na pandemiju bolesti COVID-19;
Direktiva Vijeća (EU) 2021/1159 od 13. srpnja 2021. o izmjeni Direktive 2006/112/EZ u pogledu privremenih oslobođenja pri uvozu i određenim isporukama kao odgovor na pandemiju bolesti COVID-19.

Okvir 4: Objašnjenje pojednostavnjene metode za ponderiranu prosječnu stopu

Za izračun ponderirane prosječne stope do 2020., kako su je izračunavale države članice, bile su potrebne brojne detaljne informacije, primjerice o različitim kategorijama rashoda, njihovim stopama PDV-a ili izuzetim potkategorijama. Većina tih informacija nije lako dostupna, tj. države članice ih moraju detaljno istražiti i izračunati. Ponderiranu prosječnu stopu, koja čini otprilike od 60 % do 80 % rashoda država članica koji podliježu PDV-u, u velikoj mjeri određuje potrošnja privatnih kućanstava. Podaci o potrošnji privatnih kućanstava, koji su dio nacionalnih računa država članica, javno su dostupni putem Eurostata. Pojednostavnjena ponderirana prosječna stopa izračunava se prema procjenama koje se temelje na tim podacima o kućanstvima, ali ne uključuje izračune za druge kategorije, kao što su državne nabave, bruto investicije u fiksni kapital i intermedijarna potrošnja poduzeća (za raščlambu potrošnje po državama članicama vidjeti Prilog 14.).
Za izračun pojednostavnjene ponderirane prosječne stope (S-WAR) stopa rasta ponderirane prosječne stope na temelju podataka o potrošnji kućanstava, odnosno ponderirane prosječne stope za kućanstva (HH-WAR) u godini N, primjenjuje se, uz godinu B kao osnovu (referentna godina), na stvarnu ponderiranu prosječnu stopu bazne godine:

$$S\text{-}WAR_N = WAR_B \times \frac{HH - WAR_N}{HH - WAR_B}$$

Ponderiranu prosječnu stopu za kućanstva (HH-WAR) izračunava Zajednički istraživački centar Europske komisije (JRC). Detaljan opis metodologije naveden je u Prilogu 15.

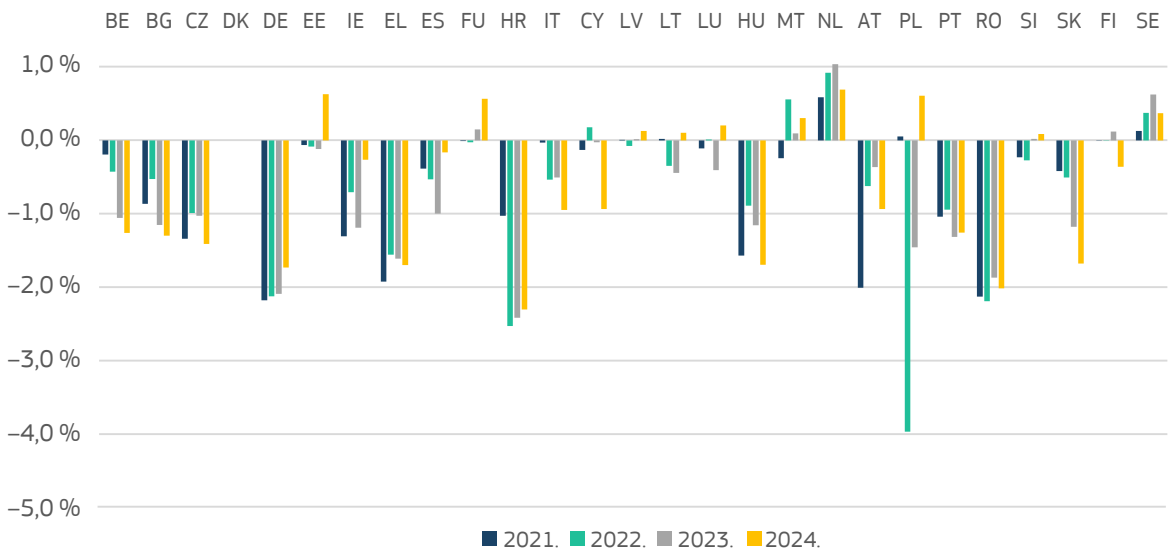
U Prilogu 13. prikazana je usporedba pojednostavnjene ponderirane prosječne stope za 2020. i stvarnih stopa.

Prema tim procjenama pojednostavnjena ponderirana prosječna stopa u državama članicama od 2021. do 2024. bila je relativno slična stvarnoj ponderiranoj prosječnoj stopi iz 2016. U 13 od 27 država članica pojednostavnjena ponderirana prosječna stopa razlikovala se za najviše jedan postotni bod od stope iz 2016. u svim razmatranim godinama (2021. – 2024.). Značajne promjene ponderirane prosječne stope veće od dva postotna boda utvrđene su samo u nekoliko zemalja: Njemačkoj, Hrvatskoj, Poljskoj i Rumunjskoj.

Općenito, promjene pojednostavnjene ponderirane prosječne stope u razmatranom vremenskom okviru mogu se pripisati promjenama obrazaca potrošnje i stopa PDV-a. Stopa PDV-a često se smanjivala za električnu energiju, plin ili goriva kao odgovor na nestašice u opskrbi energijom i povezana povećanja cijena nakon ruskog napada na Ukrajinu. Takva su smanjenja zabilježena u Belgiji, Bugarskoj, Španjolskoj, Hrvatskoj, Irskoj, Italiji, Poljskoj i Portugalu. Niže stope na prehrambene proizvode, kao što su voće i povrće, također su pridonijele promjenama u Španjolskoj, Hrvatskoj, Italiji i Poljskoj. Neke su zemlje, uključujući Belgiju, Njemačku, Rumunjsku i Irsku, poništile privremena smanjenja stope PDV-a uvedena za vrijeme pandemije bolesti COVID-19, što je dovelo do povećanja njihovih ponderiranih prosječnih stopa. Odbici za stope PDV-a na električnu energiju, plin i goriva također su ukinuti u nekim zemljama, kao što je Poljska, što objašnjava povećanje ponderirane prosječne stope 2023. i 2024.

Kad je riječ o izmjenama nacionalnih stopa PDV-a, u Prilogu 11. prikazan je pregled stopa PDV-a primjenjivih u svakoj državi članici u razdoblju 2016. – 2023.

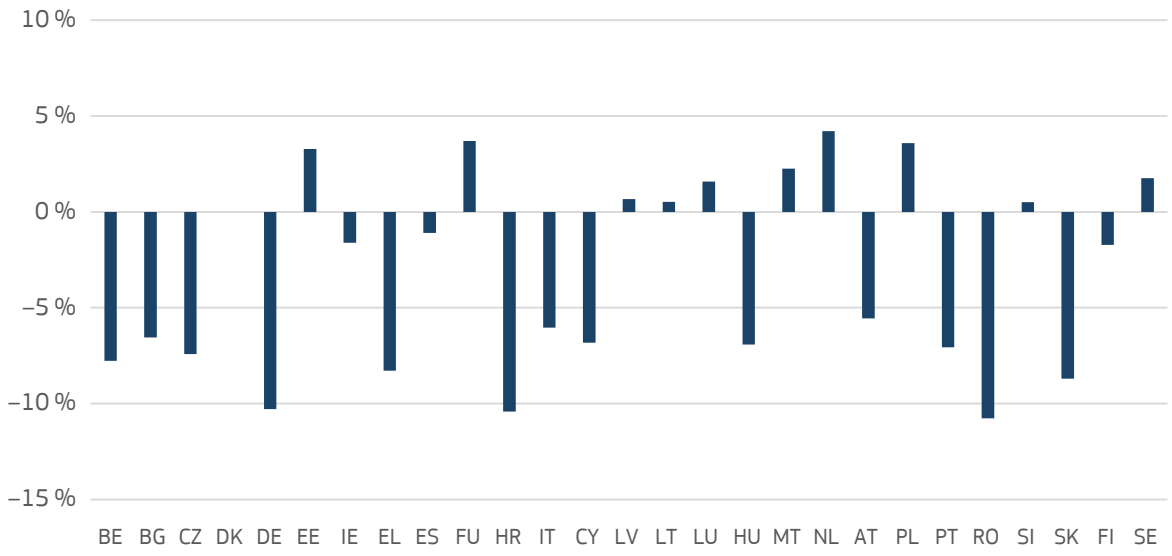
Grafikon 6 – Apsolutna promjena pojednostavnjenih ponderiranih prosječnih stopa od 2021. do 2024. u odnosu na ponderiranu prosječnu stopu iz 2016. (postotni bodovi)

Izvor: vlastiti izračuni.

Očekuje se da će 2024. većina mjera povezanih s PDV-om koje su države članice poduzele kako bi uzele u obzir gospodarske posljedice pandemije bolesti COVID-19 biti ukinuta. To znači da bi usporedba ponderirane prosječne stope iz 2016. s pojednostavnjenom stopom iz 2024. trebala biti koristan pokazatelj primjerenosti stope iz 2016. za razdoblje nakon pandemije. Za većinu zemalja ponderirana prosječna stopa 2024. bila je niža od stope iz 2016., a u mnogim se zemljama smanjila za 5 % do 10 %. U Njemačkoj, Hrvatskoj i Rumunjskoj smanjenje je bilo najveće te je iznosilo otprilike 10 %.

Grafikon 7 – Relativna promjena pojednostavnjene ponderirane prosječne stope 2024. u odnosu na ponderiranu prosječnu stopu iz 2016. (%)

Izvor: vlastiti izračuni.

3.3. Zaključak analize ponderirane prosječne stope

Zaključno, analiza pojednostavnjene procjene ponderirane prosječne stope pokazuje da se čini da je primjena ponderirane prosječne stope iz 2016. na godine od 2021. do 2024. bila primjerena za većinu država članica. Procjene pokazuju da je broj zemalja čija bi ponderirana prosječna stopa inače bila znatno drukčija (iznad 10 %) vrlo malen.

Na razmatrano razdoblje utjecalo je nekoliko čimbenika koji su mogli utjecati na primjenjive stope PDV-a, a time i na vlastita sredstva koja se temelje na PDV-u. Privremene izmjene stopa PDV-a povezane s mjerama uvedenima zbog pandemije bolesti COVID-19, kao i veća fleksibilnost za utvrđivanje stopa PDV-a u skladu s Direktivom Vijeća (EU) 2022/542, otežavaju samostalnu procjenu učinka primjene zamrznute stope iz 2016. Međutim, analiza pokazuje da je obustava godišnjeg izračuna ponderirane prosječne stope imala ograničen učinak na pravednu raspodjelu doprinosa od PDV-a u proračun EU-a, uz znatno smanjenje administrativnog opterećenja za Komisiju i države članice.

4. Zaključak

U ovom se izvješću procjenjuje funkcioniranje vlastitih sredstava koja se temelje na PDV-u nakon izmjena uvedenih Uredbom Vijeća (EU, Euratom) br. 2021/769, posebno primjerenost zamrznute višegodišnje ponderirane prosječne stope.

Kako je opisano u poglavlju 2., ukidanje većine kompenzacija i ispravaka nije znatno utjecalo na iznos osnovice vlastitih sredstava koja se temelje na PDV-u, a broj otvorenih zadrški je smanjen. Zahvaljujući pojednostavnjenoj metodi izračuna vlastitih sredstava koja se temelje na PDV-u i zamrznutoj ponderiranoj prosječnoj stopi iz 2016. administrativno opterećenje država članica i Komisije znatno se smanjilo.

Trenutačno tri države članice primjenjuju privremenu stopu iz 2016. zbog otvorenih zadrški: Njemačka, Hrvatska i Luksemburg (u Prilogu 9. prikazana je ponderirana prosječna stopa za svaku državu članicu).

Kad je riječ o primjerenosti zamrznute stope, poglavlje 3. pokazuje da odstupanja od stvarne stope na temelju procijenjenog učinka primjene stope iz 2016. u godinama od 2021. do 2024. iznose samo više od jednog postotnog boda za mali broj država članica. Općenito, procijenjena odstupanja smanjila su se 2024. zbog prilagodbi radi ublažavanja gospodarskih posljedica pandemije bolesti COVID-19. Ta odstupanja od procijenjene stope u 2024. kreću se od +4 % do –11 %.

U Prilogu 11. prikazan je pregled stopa PDV-a koje su se primjenjivale u svakoj državi članici u razdoblju 2016. – 2023.

Prilog

Prilog 1. Tablica sažetka izvještaja

Vlastita sredstva koja se temelje na PDV-u u skladu s Uredbom Vijeća 1553/89

Šifra			Negativno	Pozitivno
	Prihodi			
R.1	Prihodi			
R.2	Novčane kazne i kamate			
R.3	Troškovi naplate			
R.4	Oporezovana mala poduzeća (-)			
R.5.1	Ostali ispravci (+)			
R.5.2	Ostali ispravci (-)			
R.6	Stupnjevana porezna olakšica			
R.7.1	Poljoprivrednici na koje se primjenjuje paušalna odredba (+)			
R.7.2	Poljoprivrednici na koje se primjenjuje paušalna odredba (-)			
R.8	Neto prihodi			
W	Ponderirana prosječna stopa (%)			
IB	Međuosnovica			
	Kompenzacija osnovice			
SE.1	Izuzeta mala poduzeća (+)			
E.2	Izuzeta mala poduzeća (-)			
	Dio A Priloga X. Direktivi 2006/112/EZ			
XA.1	Zubarski tehničari			
XA.2	Javne radijske i televizijske kuće			
XA.3	Postojeće zgrade i građevinsko zemljište			
XA.4	Putnički agenti (izvan EU-a)			
XA.T	Ukupno za dio A Priloga X.			
	Dio B Priloga X. Direktivi 2006/112/EZ			
XB.1	Ulaznice za sportske priredbe			
XB.2	Slobodna zanimanja			
XB.3	Javne telekomunikacijske usluge			
XB.4	Kremiranje i pogrebna poduzeća			
XB.5	Slijepe osobe			
XB.6	Sjećanja na žrtve rata			
XB.7	Privatne bolnice			
XB.8	Javna vodoopskrba			
XB.9	Nove zgrade i građevinsko zemljište			

Šifra			Negativno	Pozitivno
XB.10	Putnički prijevoz (domaća dionica)			
XB.11	Zrakoplov			
XB.12	Ratni brodovi			
XB.13	Putnički agenti (u EU-u)			
XB.T	Ukupno za dio B Priloga X.			
	Ograničena prava na odbitak			
RD.C	Automobili			
RD.E	Rashodi za automobile			
	Ostale kompenzacije			
OC.1	Ostale kompenzacije			
OC.2	Ostale kompenzacije			
OC.3	Ostale kompenzacije			
OC.4	Ostale kompenzacije			
OC.5	Ostale kompenzacije			
OC.6	Ostale kompenzacije			
OC.7	Ostale kompenzacije			
C.T	UKUPNO kompenzacije			
Konačna osnovica PDV-a				

Izvor: Europska komisija

Prilog 2. Tablica sažetka izvještaja

Vlastita sredstva koja se temelje na PDV-u u skladu s Uredbom Vijeća 1553/89 kako je izmijenjena Uredbom Vijeća 2021/769

Šifra	Opis	Upotrijebljena valuta:
R1	Prihodi	
R1.1	Svi iznosi PDV-a koji nisu zabilježeni u prihodima (+)	
R1.2	Svi iznosi bez PDV-a zabilježeni u prihodima (-)	
NR	Neto prihodi	R1 + R1.1–R1.2
A	Ispravak, članak 3.2.[29] (a) Teritorijalno područje primjene_____(+)	
B	Ispravak, članak 3.2.[30] (b) Teritorijalno područje primjene_____(+-)	
C_1	Ispravak, članak 3.2. (c) Povreda 1 _____(+)	
C_2	Ispravak, članak 3.2. (c) Povreda 2 _____(+)	
…	.....	
C_n	Ispravak, članak 3. 2. (c) Povreda n _____(+)	
TC	Ukupno za ispravke	A+or–B+C_1…C_n
CNR	Ispravljeni neto prihodi	NR+or–TC
WAR	Višegodišnja ponderirana prosječna stopa (%)[31]	nn.nnnn%
FB	Konačna osnovica PDV-a na koju nije primijenjena gornja granica	CNR/WAR

Izvor: Europska komisija

[29] Teritoriji navedeni u članku 6. su Planina Atos, Kanarsko otočje, francuska područja iz članka 349. i članka 355. stavka 1. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (Gvadalupa, Francuska Gvajana, Martinik, Reunion, Saint-Barthelemy, Saint Martin), Alandski otoci, Kanalski otoci, Campione d'Italia, talijanske vode Luganskog jezera, otok Helgoland, teritorij Büsingen, Ceuta, Melilla i Livigno.

[30] Teritoriji navedeni u članku 7. su Kneževina Monako, Otok Man i suverene vojne baze Ujedinjene Kraljevine Akrotiri i Dhekelia.

[31] Konačna ili preliminarna ponderirana prosječna stopa iz 2016. iskazana četirima decimalnim mjestima iz sustava vlastitih sredstava koja se temelje na PDV-u prije 2021.

Prilog 3. Opis kompenzacija i ispravaka

Naslov	Opis	Svrha	Pravna osnova
R.2 Novčane kazne i kamate	ukloniti elemente koji nisu PDV, ali su knjiženi zajedno s PDV-om	Osnovicu za vlastita sredstva koja se temelje na PDV-u trebao bi činiti samo naplaćeni PDV.	članak 2. stavak 1. prijašnje Uredbe Vijeća 1553/89 i članak 2. Direktive o PDV-u
R.3 Troškovi naplate			
R.4 Oporezovana mala poduzeća	izuzeti takva mala poduzeća s prometom manjim od 10 000 EUR	Države članice imaju mogućnost izostaviti ta poduzeća u situacijama u kojima nailaze na poteškoće u primjeni uobičajenih odredbi o PDV-u.	članak 2. stavak 3. prijašnje Uredbe Vijeća 1553/89 i glava XXI., poglavlje 1., odjeljak 1. Direktive o PDV-u
R.5.1. i R.5.2. Ostali ispravci	ispraviti druge elemente koji pozitivno ili negativno utječu na stavak R.1 „Prikupljeni prihodi”	Osnovicu za vlastita sredstva koja se temelje na PDV-u trebali bi činiti samo prihodi od PDV-a. Ispravcima se odbijaju elementi koji nisu povezani s PDV-om i dodaju drugdje zabilježeni elementi PDV-a	članak 2. stavak 1. prijašnje Uredbe Vijeća 1553/89 i članak 2. Direktive o PDV-u
R.6 Stupnjevana porezna olakšica	Poduzeća s prometom većim od 10 000 EUR mogu biti oslobođena plaćanja dugovanog PDV-a na temelju klizne ljestvice.	smanjiti administrativno opterećenje za mala poduzeća pri primjeni uobičajenih odredbi o PDV-u	članak 5. stavak 1. prijašnje Uredbe Vijeća 1553/89 i glava XXI., poglavlje 1., odjeljak 1. Direktive o PDV-u
R.7.1. i R.7.2. Poljoprivrednici na koje se primjenjuje paušalna odredba	Budući da određeni poljoprivrednici različito ispunjavaju svoje obveze u području PDV-a, učinak toga treba prikazati kao pozitivan ili negativan učinak na stavku R.1 „Prikupljeni prihodi”.	smanjiti administrativno opterećenje za poljoprivrednike pri primjeni uobičajenih odredbi o PDV-u	članak 5. stavak 2. prijašnje Uredbe Vijeća 1553/89 i glava XXI., poglavlje 2. Direktive o PDV-u
SE.1 i SE.2 Izuzeta mala poduzeća	uključiti takva mala poduzeća s prometom većim od 10 000 EUR koja su izuzeta i stoga ne podliježu uobičajenim obvezama u području PDV-a	uključiti izuzeta poduzeća s prometom u rasponu od 10 000 EUR do nacionalnih pragova za izuzeće kao da su podlijegala uobičajenim obvezama u području PDV-a	članak 6. stavak 1. prijašnje Uredbe Vijeća 1553/89 i glava XXI., poglavlje 1., odjeljak 1. Direktive o PDV-u
XA.1 Zubarski tehničari	izuzeti prihode od PDV-a povezane s određenim isporukama koje su uključene u stavku R.1, ali ne bi trebale biti	izuzeti isporuke koje se oporezuju u državi članici, ali bi trebale biti izuzete	članak 2. stavak 2. druga alineja i članak 6. stavak 2. prva alineja prijašnje Uredbe Vijeća
XA.2 Javne radijske i televizijske kuće			

Naslov	Opis	Svrha	Pravna osnova
XA.3 Postojeće zgrade i građevinsko zemljište			1553/89, članak 370. i dio A Priloga X. Direktivi o PDV-u
XA.4 Putnički agenti (izvan EU-a)			
XB.1 Ulaznice za sportske priredbe	uključiti prihode od PDV-a povezane s određenim isporukama koje su uključene u stavku R.1, ali ne bi trebale biti	ponovno uvesti PDV na isporuke koje su izuzete u državi članici, ali koje bi trebalo oporezivati	članak 2. stavak 2. treća alineja i članak 6. stavak 2. druga alineja prijašnje Uredbe Vijeća 1553/89, članak 371. i dio B Priloga X. Direktivi o PDV-u
XB.2 Slobodna zanimanja			
XB.3 Javne telekomunikacijske usluge			
XB.4 Kremiranje i pogrebna poduzeća			
XB.5 Slijepe osobe			
XB.6 Sjećanja na žrtve rata			
XB.7 Privatne bolnice			
XB.8 Javna vodoopskrba			
XB.9 Nove zgrade i građevinsko zemljište			
XB.10 Putnički prijevoz			
XB.11 Zrakoplovi			
XB.12 Ratni brodovi			
XB.13 Putnički agenti			
RD.C Službena vozila	Ova kompenzacija nije obvezna za države članice. Ako je opće pravo na odbitak ograničeno, potrebna je negativna kompenzacija jer bi stavka R.1 „Prikupljeni prihodi" inače sadržavala prekomjerne vrijednosti u odnosu na druge države članice u kojima pravo na odbitak za takve isporuke nije ograničeno.	prilagoditi stavku R.1 „Prikupljeni prihodi" radi postizanja sličnosti sa situacijom u kojoj takve isporuke ne podliježu ograničenim pravima na odbitak	članak 6. stavak 4. prijašnje Uredbe Vijeća 1553/89 i članak 176. Direktive o PDV-u
RD.E Rashodi za službena vozila			
OC.1 – OC.n Ostale kompenzacije	Tipični primjeri „ostalih kompenzacija" odnose se na povrede, odstupanja od	ponovno uvesti PDV-a na isporuke koje ne podliježu postupku zbog povrede ili	članak 2. stavak 1. prijašnje Uredbe Vijeća 1553/89 i

Naslov	Opis	Svrha	Pravna osnova
	Direktive o PDV-u slična povredama ili određene aspekte VAT-a povezane s teritorijalnih posebnostima država članica.	s kojima se ne postupa na način koji inače odstupa od uobičajenog postupanja u vezi s PDV-om u drugim državama članicama	članak 2. Direktive o PDV-u

Izvor: Europska komisija

Prilog 4. Usporedba osnovica vlastitih sredstava koja se temelje na PDV-u za države članice s gornjom granicom u 2020. i 2023.

	2020.			2023.		
Zemlja	Prije primjene gornje granice	Nakon primjene gornje granice	Razlika	Prije primjene gornje granice	Nakon primjene gornje granice	Razlika
	u mlrd. EUR	u mlrd. EUR	%	u mlrd. EUR	u mlrd. EUR	%
Hrvatska	33,212	24,518	–26 %	43,376	36,747	–15 %
Cipar	15,360	9,834	–36 %	19,320	13,391	–31 %
Luksemburg	30,402	21,357	–30 %	41,205	27,719	–33 %
Malta	9,183	5,784	–37 %	9,745	8,403	–14 %
Poljska	254,114	248,794	–2 %	359,996	351,380	–2 %
Portugal	102,256	97,793	–4 %	nije primjenjivo	nije primjenjivo	nije primjenjivo
Slovenija	nije primjenjivo	nije primjenjivo	nije primjenjivo	31,842	31,759	0 %

Izvor: Konačno donošenje (EU, Euratom) 2021/118 izmjene proračuna br. 9 Europske unije za financijsku godinu 2020.; Konačno donošenje (EU, Euratom) 2023/2750 izmjene proračuna br. 4 Europske unije za financijsku godinu 2023.

Napomena: primjena gornje granice ne primjenjuje se na ostale države članice jer njihova osnovica PDV-a iznosi manje od 50 % njihova BND-a.

Prilog 5. Kretanje osnovica PDV-a po državi članici (u milijardama EUR)

Država članica	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
Belgija	177	187	195	196	171	207	222
Bugarska	22	24	26	29	29	34	40
Češka	70	81	87	92	89	99	118
Danska	105	110	115	118	114	148	141
Njemačka	1300	1357	1407	1457	1432	1500	1702
Estonija	10	11	12	13	13	15	17
Irska	78	86	88	94	78	96	117
Grčka	70	70	74	79	69	74	89
Španjolska	495	508	564	564	500	578	659
Francuska	989	1057	1104	1113	1043	1209	1314
Hrvatska	28	30	33	37	31	35	40
Italija	659	702	713	733	645	764	897
Cipar	12	14	16	16	16	16	19
Latvija	11	11	12	13	13	14	18
Litva	15	17	18	20	18	24	29
Luksemburg	27	27	28	30	30	35	40
Mađarska	44	48	54	60	57	60	70
Malta	7	7	8	9	8	7	9
Nizozemska	290	303	326	335	329	381	431
Austrija	159	168	173	178	173	184	212
Poljska	171	224	242	252	238	276	315
Portugal	91	99	104	113	103	106	127
Rumunjska	62	68	78	82	78	86	102
Slovenija	19	20	22	22	20	24	27
Slovačka	28	31	34	36	37	40	45
Finska	93	96	100	105	102	114	121
Švedska	201	205	206	208	219	230	234
Ukupno	5231	5565	5839	6006	5654	6355	7154

Izvor: izvješća država članica o PDV-u za financijske godine 2016. – 2022.

Prilog 6. Kretanje salda PDV-a (u milijunima EUR)*

Država članica	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
Belgija	12,33	15,02	15,37	–8,42	–57,72	31,76	–13,23
Bugarska	2,32	4,58	1,92	4,68	5,46	7,14	8,46
Češka	5,12	20,69	10,67	8,35	-4,18.	9,59	20,28
Danska	4,54	2,63	–21,97	–9,11	25,42	71,18	4,42
Njemačka	–6,57	14,07	14,67	–3,28	106,98	104,48	268,70
Estonija	0,14	1,09	0,49	0,65	0,32	3,08	3,00
Irska	–9,95	0,84	17,06	2,03	–41,81	11,46	27,42
Grčka	–53,43	–12,05	-4,82.	14,16	0,07	–42,82	41,17
Španjolska	67,71	–9,52	128,69	85,19	–73,72	78,88	160,69
Francuska	58,70	98,94	111,62	57,41	27,59	253,03	322,78
Hrvatska	2,75	2,88	2,55	2,99	11,28	9,02	11,13
Italija	262,80	145,51	87,06	48,96	-15,63	230,68	580,28
Cipar	1,49	2,37	3,49	1,48	2,32	1,96	4,63
Latvija	1,82	1,54	2,94	3,15	3,25	1,39	6,44
Litva	1,13	0,71	2,26	3,08	0,74	10,26	17,26
Luksemburg	3,28	4,75	–8,57	-1,97	46,02	11,57	–8,04
Mađarska	–1,77	–1,54	8,47	11,37	13,65	11,04	26,90
Malta	0,81	1,38	–0,05	2,76	2,65	2,53	3,61
Nizozemska	17,27	–0,77	7,72	–1,04	17,14	136,32	48,76
Austrija	5,24	–1,22	5,51	1,65	2,32	16,49	39,83
Poljska	–21,72	100,22	100,90	117,91	–12,60	79,52	58,82
Portugal	9,11	6,14	9,15	11,63	2,66	1,80	20,91
Rumunjska	19,50	5,60	10,15	17,41	–6,63	29,37	69,54
Slovenija	1,37	2,74	3,68	0,78	–4,69	5,17	2,74
Slovačka	4,19	5,78	12,34	10,68	8,82	10,81	9,99
Finska	5,12	7,82	3,68	11,69	–0,13	7,16	114,83
Švedska	6,85	3,54	–0,01	7,86	8,13	15,35	7,57
Ukupno	400,15	423,73	524,96	402,03	67,72	1108,22	1858,89

Izvor: godišnji računi EU-a i izračuni Europske komisije.

* Izračunom salda podaci se prilagođavaju na godišnjoj razini za posljednju dostupnu godinu i za prethodne godine.

Prilog 7. Zadrške po državi članici

	Ukupni broj zadrški 31. prosinca 2023.	Zadrške koje obuhvaćaju 2021. i 2022.
Belgija	1	–
Bugarska	–	–
Češka	–	–
Danska	7	–
Njemačka	8	–
Estonija	–	–
Irska	9	–
Grčka	5	2
Španjolska	–	–
Francuska	2	–
Hrvatska	2	–
Italija	3	1
Cipar	–	–
Latvija	–	–
Litva	–	–
Luksemburg	5	–
Mađarska	–	–
Malta	–	–
Nizozemska	4	–
Austrija	5	–
Poljska	–	–
Portugal	–	–
Rumunjska	11	3
Slovenija	–	–
Slovačka	–	–
Finska	2	1
Švedska	1	–
Ujedinjena Kraljevina	1	–
Ukupno	66	7

Izvor: Europska komisija

Prilog 8. Upitnik za države članice

Upitnik za izvješće navedeno u članku 13.a Uredbe Vijeća 1553/89 o konačnom jedinstvenom režimu ubiranja vlastitih sredstava koja proizlaze iz PDV-a.

1. Na ljestvici od 1 do 10 (pri čemu je 10 najviša ocjena), koliko ste zadovoljni novim sustavom uvedenim Uredbom Vijeća (EU, Euratom) 2021/769 od 30. travnja 2021. u usporedbi sa starim sustavom u pogledu vremena/resursa potrebnih za sastavljanje godišnjeg izvješća te za pripremu inspekcije i sudjelovanje u njoj (cijeli ciklus)?

2. Koje značajke novog sustava vlastitih sredstava koja se temelje na PDV-u smatrate najkorisnijima?

3. Koje značajke novog sustava vlastitih sredstava koja se temelje na PDV-u smatrate najmanje korisnima?

4. Je li uvođenje novog sustava dovelo do smanjenja broja ljudi, radnog opterećenja, troškova ili drugih resursa?

5. Ako je odgovor na četvrto pitanje potvrdan, možete li kvantificirati uštede ostvarene reformom koje su povezane s pripremom izvješća te pripremom inspekcija i sudjelovanjem u njima (s obzirom na broj ljudi u ekvivalentima punog radnog vremena, radno opterećenje, troškove ili druge resurse, ovisno o tome što je primjenjivo)?

Prilog 9. Postoci ponderirane prosječne stope i stanje 2016.

Država članica	Ponderirana prosječna stopa 2016. (%)	Broj zadrški	Stanje
Belgija	16,1119 %	–	Konačno
Bugarska	19,7258 %	–	Konačno
Češka	18,9045 %	–	Konačno
Danska	25,0000 %	–	Konačno
Njemačka*	16,7396 %	1	Privremeno
Estonija	19,2187 %	–	Konačno
Irska*	16,2875 %	2	Privremeno
Grčka	20,3585 %	–	Konačno
Španjolska	14,5883 %	–	Konačno
Francuska	15,3663 %	–	Konačno
Hrvatska*	22,0014 %	1	Privremeno
Italija	15,5720 %	–	Konačno
Cipar	13,6041 %	–	Konačno
Latvija	19,7217 %	–	Konačno
Litva	19,7924 %	–	Konačno
Luksemburg	13,0210 %	3	Privremeno
Mađarska	24,3450 %	–	Konačno
Malta	13,5716 %	–	Konačno
Nizozemska	16,4194 %	–	Konačno
Austrija	16,6805 %	–	Konačno
Poljska	17,0229 %	–	Konačno
Portugal	17,7076 %	–	Konačno
Rumunjska	18,6242 %	–	Konačno
Slovenija	17,4687 %	–	Konačno
Slovačka	19,1907 %	–	Konačno
Finska	20,6655 %	–	Konačno
Švedska	21,1007 %	–	Konačno

Izvor: izvješća država članica o PDV-u za financijsku godinu 2016.

*U ovom Prilogu navedeni su podaci iz ožujka 2024. Nakon inspekcija provedenih nakon ožujka 2024. postotak za Irsku postao je konačan (novi postotak iznosi 16,2875). Osim toga, privremeni postotak za Njemačku promijenjen je na 16,7453, a za Hrvatsku na 22,0578.

Prilog 10. Popis direktiva Vijeća o izmjeni Direktive o PDV-u od 2016.

1. Direktiva Vijeća (EU) 2016/856 od 25. svibnja 2016. o izmjeni Direktive 2006/112/EZ o zajedničkom sustavu poreza na dodanu vrijednost, u pogledu trajanja obveze poštovanja najniže standardne stope;
2. Direktiva Vijeća (EU) 2016/1065 od 27. lipnja 2016. o izmjeni Direktive 2006/112/EZ u vezi s tretmanom vrijednosnih kupona;
3. Direktiva Vijeća (EU) 2017/2455 od 5. prosinca 2017. o izmjeni Direktive 2006/112/EZ i Direktive 2009/132/EZ u pogledu određenih obveza u vezi s porezom na dodanu vrijednost za isporuku usluga i prodaju robe na daljinu;
4. Direktiva Vijeća (EU) 2018/912 od 22. lipnja 2018. o izmjeni Direktive 2006/112/EZ o zajedničkom sustavu poreza na dodanu vrijednost u pogledu obveze poštovanja odredbe o najnižoj standardnoj stopi;
5. Direktiva Vijeća (EU) 2018/1695 od 6. studenoga 2018. o izmjeni Direktive 2006/112/EZ o zajedničkom sustavu poreza na dodanu vrijednost u pogledu razdoblja primjene neobveznog mehanizma prijenosa porezne obveze u odnosu na isporuke određene robe i usluga podložnih prijevari te primjene mehanizma brze reakcije na prijevaru u vezi s PDV-om;
6. Direktiva Vijeća (EU) 2018/1713 od 6. studenoga 2018. o izmjeni Direktive 2006/112/EZ u pogledu stopa poreza na dodanu vrijednost koje se primjenjuju na knjige, novine i časopise;
7. Direktiva Vijeća (EU) 2018/1910 od 4. prosinca 2018. o izmjeni Direktive 2006/112/EZ u pogledu usklađivanja i pojednostavnjenja određenih pravila sustava poreza na dodanu vrijednost za oporezivanje trgovine među državama članicama;
8. Direktiva Vijeća (EU) 2019/475 od 18. veljače 2019. o izmjeni direktiva 2006/112/EZ i 2008/118/EZ u pogledu uključivanja talijanske općine Campione d'Italia i talijanskih voda Luganskog jezera u carinsko područje Unije i teritorijalno područje primjene Direktive 2008/118/EZ;
9. Direktiva Vijeća (EU) 2019/1995 od 21. studenoga 2019.o izmjeni Direktive 2006/112/EZ u pogledu odredaba koje se odnose na prodaju robe na daljinu i određene isporuke robe na domaćem tržištu;
10. Direktiva Vijeća (EU) 2019/2235 od 16. prosinca 2019. o izmjeni Direktive 2006/112/EZ o zajedničkom sustavu poreza na dodanu vrijednost i Direktive 2008/118/EZ o općim aranžmanima za trošarine u pogledu obrambenih napora unutar okvira Unije;
11. Direktiva Vijeća (EU) 2020/284 od 18. veljače 2020. o izmjeni Direktive 2006/112/EZ u pogledu uvođenja određenih zahtjeva za pružatelje platnih usluga;
12. Direktiva Vijeća (EU) 2020/1756 od 20. studenoga 2020. o izmjeni Direktive 2006/112/EZ o zajedničkom sustavu poreza na dodanu vrijednost u pogledu identifikacije poreznih obveznika u Sjevernoj Irskoj;
13. Direktiva Vijeća (EU) 2020/2020 od 7. prosinca 2020. o izmjeni Direktive Vijeća 2006/112/EZ u pogledu privremenih mjera povezanih s porezom na dodanu vrijednost koji se primjenjuje na cjepiva protiv bolesti COVID-19 i *in vitro* dijagnostičkih medicinskih proizvoda za tu bolest kao odgovora na pandemiju bolesti COVID-19;

14. Direktiva Vijeća (EU) 2021/1159 od 13. srpnja 2021. o izmjeni Direktive 2006/112/EZ u pogledu privremenih oslobođenja pri uvozu i određenim isporukama kao odgovor na pandemiju bolesti COVID-19.

15. Direktiva Vijeća (EU) 2022/542 od 5. travnja 2022. o izmjeni Direktive 2006/112/EZ i Direktive (EU) 2020/285 u pogledu stopa poreza na dodanu vrijednost;

16. Direktiva Vijeća (EU) 2022/890 od 3. lipnja 2022. o izmjeni Direktive 2006/112/EZ u pogledu produljenja razdoblja primjene neobveznog mehanizma prijenosa porezne obveze u odnosu na isporuke određene robe i usluga podložnih prijevari te primjene mehanizma brze reakcije na prijevaru povezanu s PDV-om.

Prilog 11. Stope PDV-a koje su se primjenjivale u državama članicama

	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
BE	6 %, 12 %, 21 %	6 %, 12 %, 21 %	6 %, 12 %, 21 %	6 %, 12 %, 21 %	6 %, 12 %, 21 %	6 %, 12 %, 21 %	6 %, 12 %, 21 %	6 %, 12 %, 21 %
BG	9 %, 20 %	9 %, 20 %	9 %, 20 %	9 %, 20 %	9 %, 20 %	9 %, 20 %	9 %, 20 %	9 %, 20 %
CZ	10 %, 15 %, 21 %	10 %, 15 %, 21 %	10 %, 15 %, 21 %	10 %, 15 %, 21 %	10 %, 15 %, 21 %	10 %, 15 %, 21 %	10 %, 15 %, 21 %	10 %, 15 %, 21 %
DK	25 %	25 %	25 %	25 %	25 %	25 %	25 %	25 %
DE	7 %, 19 %	7 %, 19 %	7 %, 19 %	7 %, 19 %	7 %, 19 %	5/7 %, 16/19 %	7 %, 19 %	7 %, 19 %
EE	9 %, 20 %	9 %, 20 %	9 %, 20 %	9 %, 20 %	9 %, 20 %	9 %, 20 %	5 %, 9 %, 20 %	5 %, 9 %, 20 %
IE	4,8 %, 9 %, 13,5 %, 23 %	4,8 %, 9 %, 13,5 %, 23 %	4,8 %, 9 %, 13,5 %, 23 %	4,8 %, 9 %, 13,5 %, 23 %	4,8 %, 9 %, 13,5 %, 23/21 %	4,8 %, 9 %, 13,5 %, 21/23 %	4,8 %, 9 %, 13,5 %, 23 %	4,8 %, 9 %, 13,5 %, 23 %
EL	6 %, 13 %, 24 %	6 %, 13 %, 24 %	6 %, 13 %, 24 %	6 %, 13 %, 24 %	6 %, 13 %, 24 %	6 %, 13 %, 24 %	6 %, 13 %, 24 %	6 %, 13 %, 24 %
ES	4 %, 10 %, 21 %	4 %, 10 %, 21 %	4 %, 10 %, 21 %	4 %, 10 %, 21 %	4 %, 10 %, 21 %	4 %, 10 %, 21 %	4 %, 10 %, 21 %	4 %, 10 %, 21 %
FR	2,1 %, 5,5 %, 10 %, 20 %	2,1 %, 5,5 %, 10 %, 20 %	2,1 %, 5,5 %, 10 %, 20 %	2,1 %, 5,5 %, 10 %, 20 %	2,1 %, 5,5 %, 10 %, 20 %	2,1 %, 5,5 %, 10 %, 20 %	2,1 %, 5,5 %, 10 %, 20 %	2,1 %, 5,5 %, 10 %, 20 %
HR	5 %, 13 %, 25 %	5 %, 13 %, 25 %	5 %, 13 %, 25 %	5 %, 13 %, 25 %	5 %, 13 %, 25 %	5 %, 13 %, 25 %	5 %, 13 %, 25 %	5 %, 13 %, 25 %
IT	4 %, 5 %, 10 %, 22 %	4 %, 5 %, 10 %, 22 %	4 %, 5 %, 10 %, 22 %	4 %, 5 %, 10 %, 22 %	4 %, 5 %, 10 %, 22 %	4 %, 5 %, 10 %, 22 %	4 %, 5 %, 10 %, 22 %	4 %, 5 %, 10 %, 22 %
CY	5 %, 9 %, 19 %	5 %, 9 %, 19 %	5 %, 9 %, 19 %	5 %, 9 %, 19 %	5 %, 9 %, 19 %	5 %, 9 %, 19 %	5 %, 9 %, 19 %	3 %, 5 %, 9 %, 19 %
LV	12 %, 21 %	12 %, 21 %	12 %, 21 %	5 %, 12 %, 21 %	5 %, 12 %, 21 %	5 %, 12 %, 21 %	5 %, 12 %, 21 %	5 %, 12 %, 21 %

	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
LT	5 %, 9 %, 21 %	5 %, 9 %, 21 %	5 %, 9 %, 21 %	5 %, 9 %, 21 %	5 %, 9 %, 21 %	5 %, 9 %, 21 %	5 %, 9 %, 21 %	5 %, 9 %, 21 %
LU	3 %, 8 %, 14 %, 17 %	3 %, 8 %, 14 %, 17 %	3 %, 8 %, 14 %, 17 %	3 %, 8 %, 14 %, 17 %	3 %, 8 %, 14 %, 17 %	3 %, 8 %, 14 %, 17 %	3 %, 8 %, 14 %, 17 %	3 %, 7 %, 13 %, 16 %
HU	5 %, 18 %, 27 %	5 %, 18 %, 27 %	5 %, 18 %, 27 %	5 %, 18 %, 27 %	5 %, 18 %, 27 %	5 %, 18 %, 27 %	5 %, 18 %, 27 %	5 %, 18 %, 27 %
MT	5 %, 7 %, 18 %	5 %, 7 %, 18 %	5 %, 7 %, 18 %	5 %, 7 %, 18 %	5 %, 7 %, 18 %	5 %, 7 %, 18 %	5 %, 7 %, 18 %	5 %, 7 %, 18 %
NL	6 %, 21 %	6 %, 21 %	6 %, 21 %	9 %, 21 %	9 %, 21 %	9 %, 21 %	9 %, 21 %	9 %, 21 %
AT	10 %, 13 %, 20 %	10 %, 13 %, 20 %	10 %, 13 %, 20 %	10 %, 13 %, 20 %	5 %, 10 %, 13 %, 20 %	5 %, 10 %, 13 %, 20 %	10 %, 13 %, 20 %	10 %, 13 %, 20 %
PL	5 %, 18 %, 23 %	5 %, 18 %, 23 %	5 %, 18 %, 23 %	5 %, 18 %, 23 %	5 %, 18 %, 23 %	5 %, 18 %, 23 %	5 %, 18 %, 23 %	5 %, 18 %, 23 %
PT	6 %, 13 %, 23 %	6 %, 13 %, 23 %	6 %, 13 %, 23 %	6 %, 13 %, 23 %	6 %, 13 %, 23 %	6 %, 13 %, 23 %	6 %, 13 %, 23 %	6 %, 13 %, 23 %
RO	5 %, 9 %, 20 %	5 %, 9 %, 19 %	5 %, 9 %, 19 %	5 %, 9 %, 19 %	5 %, 9 %, 19 %	5 %, 9 %, 19 %	5 %, 9 %, 19 %	5 %, 9 %, 19 %
SI	9,5 %, 22 %	9,5 %, 22 %	9,5 %, 22 %	9,5 %, 22 %	5 %, 9,5 %, 22 %	5 %, 9,5 %, 22 %	5 %, 9,5 %, 22 %	5 %, 9,5 %, 22 %
SK	10 %, 20 %	10 %, 20 %	10 %, 20 %	10 %, 20 %	10 %, 20 %	10 %, 20 %	10 %, 20 %	10 %, 20 %
FI	10 %, 14 %, 24 %	10 %, 14 %, 24 %	10 %, 14 %, 24 %	10 %, 14 %, 24 %	10 %, 14 %, 24 %	10 %, 14 %, 24 %	10 %, 14 %, 24 %	10 %, 14 %, 24 %
SE	6 %, 12 %, 25 %	6 %, 12 %, 25 %	6 %, 12 %, 25 %	6 %, 12 %, 25 %	6 %, 12 %, 25 %	6 %, 12 %, 25 %	6 %, 12 %, 25 %	6 %, 12 %, 25 %

Izvor: baza podataka „Porezi u Europi”; prethodno objavljeni popis stopa PDV-a; javno dostupne informacije.

Prilog 12. Ponderirane prosječne stope u državama članicama, 2016. – 2020., u %

Država članica	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
Belgija	16,1119	16,0177.	15,9033	16,0603	15,9622
Bugarska	19,7258	19,7290	19,7185	19,7149	19,5845
Češka	18,9045	18,8680	18,8187	18,7778	18,4913
Danska	25,0000	25,0000	25,0000	25,0000	25,0000
Njemačka	16,7396	16,7185	16,7355	16,7636	15,4041
Estonija	19,2187	19,2257	19,1851	19,1873	19,1596
Irska	16,2875	16,3228	16,5002	16,5307	16,3979
Grčka	20,3585	20,6506	20,6097	19,9687	18,4146
Španjolska	14,5883	14,4696	14,3250	14,6177	14,5594
Francuska	15,3663	15,2702	15,2840	15,4303	15,379
Hrvatska	22,0014	21,4101	21,5697	20,3610	21,0095
Italija	15,5720	15,4768	15,4872	15,5858	15,5942
Cipar	13,6041	13,2560	12,5966	12,7172	13,5437
Latvija	19,7217	19,8917	19,6934	19,7677	19,7213
Litva	19,7924	20,0566	19,8387	19,8857	19,8848
Luksemburg	13,0210	12,8644	13,4055	13,2147	12,931
Mađarska	24,3450	23,8176	22,9542	23,1810	22,8911
Malta	13,5716	13,6878	13,5302	13,5795	13,3496
Nizozemska	16,4194	16,4882	16,1383	16,9233	17,0848
Austrija	16,6805	16,6223	16,8065	16,6780	15,892
Poljska	17,0229	16,9906	16,9136	17,0331	17,1593
Portugal	17,7076	17,0838	17,0488	16,8203	16,942
Rumunjska	18,6242	16,9892	16,7183	16,8408	16,4777
Slovenija	17,4687	17,4037	17,2777	17,3087	17,2753
Slovačka	19,1907	19,2161	19,1329	18,9486	18,7725
Finska	20,6655	20,6719	20,6995	20,6476	20,6691
Švedska	21,1007	21,1800	21,2425	21,2911	21,2327

Izvor: izvješća država članica o PDV-u za financijske godine 2016. – 2020.

Prilog 13. Pojednostavnjena ponderirana prosječna stopa za 2020. u odnosu na stvarnu ponderiranu prosječnu stopu za 2020.

Kako bi se prikazala i ispitala točnost pojednostavnjene ponderirane prosječne stope, u ovom su prilogu prikazani izračuni pojednostavnjene ponderirane prosječne stope za 2020. na temelju ponderirane prosječne stope za 2019.

$$S\text{-}WAR_{2020} = WAR_{2019} \times \frac{HH\text{-}WAR_{2020}}{HH\text{-}WAR_{2019}}$$

Kako bi se provjerila točnost procjene, u tablici je prikazana usporedba sa stvarnom ponderiranom prosječnom stopom za 2020. o kojoj su države članice izvijestile u svojim financijskim izvještajima i koju je provjerila Komisija. Za većinu zemalja vrijednost pojednostavnjene ponderirane prosječne stope približna je vrijednosti stvarne ponderirane prosječne stope, s razlikom manjom od 0,2 postotna boda. Kada se ponderira s osnovicom PDV-a predmetne zemlje, pojednostavnjena ponderirana prosječna stopa u prosjeku se razlikuje za samo 0,10 postotnih bodova od stvarne ponderirane prosječne stope za 2020.

Da je umjesto potpunog izračuna ponderirane prosječne stope upotrijebljena ova pojednostavnjena metoda, financijski učinak bio bi minimalan. Ukupni doprinosi država članica za 2020. bili bi manji za samo 14,9 milijuna EUR. Za većinu država članica doprinosi bi bili niži ili nepromijenjeni zbog mehanizma primjene gornje granice.

Država članica	Pojednostavnjena ponderirana prosječna stopa 2020.	Stvarna ponderirana prosječna stopa 2020.	Razlika (u postotnim bodovima)	Učinak upotrebe pojednostavnjene ponderirane prosječne stope na vlastita sredstva (u milijunima EUR)	Relativni učinak na vlastita sredstva
Belgija	16,08 %	15,96 %	0,12 %	3,8	0,7 %
Bugarska	19,70 %	19,58 %	0,12 %	0,0	0,0 %
Češka	18,54 %	18,49 %	0,05 %	0,7	0,3 %
Danska	25,00 %	25,00 %	0,00 %	0,0	0,0 %
Njemačka*	*16,66 %*	*15,40 %*	*1,25 %*	*321,9*	*7,5 %*
Estonija	19,19 %	19,16 %	0,03 %	0,1	0,1 %
Irska	16,49 %	16,40 %	0,09 %	1,3	0,5 %
Grčka	17,09 %	18,41 %	–1,32 %	–16,0	–7,7 %
Španjolska	14,59 %	14,56 %	0,03 %	3,1	0,2 %
Francuska	15,42 %	15,38 %	0,05 %	9,2	0,3 %
Hrvatska	19,48 %	21,01 %	–1,53 %	0,0	0,0 %
Italija	15,58 %	15,59 %	–0,01 %	-1,2	–0,1 %

Država članica	Pojednostavnjena ponderirana prosječna stopa 2020.	Stvarna ponderirana prosječna stopa 2020.	Razlika (u postotnim bodovima)	Učinak upotrebe pojednostavnjene ponderirane prosječne stope na vlastita sredstva (u milijunima EUR)	Relativni učinak na vlastita sredstva
Cipar	12,72 %	13,54 %	–0,82 %	0,0	0,0 %
Latvija	19,79 %	19,72 %	0,06 %	0,1	0,3 %
Litva	19,91 %	19,88 %	0,02 %	0,1	0,1 %
Luksemburg	13,36 %	12,93 %	0,42 %	0,0	0,0 %
Mađarska	22,73 %	22,89 %	–0,16 %	-1,2	–0,7 %
Malta	13,52 %	13,35 %	0,17 %	0,0	0,0 %
Nizozemska	16,94 %	17,08 %	–0,15 %	-8,5	–0,9 %
Austrija	16,66 %	15,89 %	0,77 %	24,1	4,7 %
Poljska	17,05 %	17,16 %	–0,11 %	-4,5	–0,6 %
Portugal	16,79 %	16,94 %	–0,15 %	0,0	0,0 %
Rumunjska	16,70 %	16,48 %	0,22 %	3,0	1,3 %
Slovenija	17,31 %	17,28 %	0,03 %	0,1	0,2 %
Slovačka	18,62 %	18,77 %	–0,15 %	–0,9	–0,8 %
Finska	20,66 %	20,67 %	–0,01 %	–0,1	0,0 %
Švedska	21,29 %	21,23 %	0,06 %	1,7	0,3 %
Prosjek EU-a			0,25 %	2,9	
Ponderirani prosjek EU-a (prema osnovici PDV-a)			0,10 %		
Ukupno				14,9	

Izvori: izvješća država članica o PDV-u za financijske godine 2019. i 2020., podaci EUROMOD-a (vidjeti objašnjenje u nastavku) o potrošnji kalibrirani prema podacima Eurostata o potrošnji kućanstava prema troznamenkastoj kategoriji potrošnje COICOP-a (klasifikacija osobne potrošnje prema namjeni) za razdoblje 2017. – 2018., baza podataka „Porezi u Europi”, stope PDV-a prema peteroznamenkastoj kategoriji potrošnje COICOP-a za razdoblje 2019. – 2020. Vlastiti izračuni.

*: Velika razlika između vrijednosti za S-WAR i vrijednosti za stvarni WAR-a za Njemačku može se objasniti smanjenjem standardnih i sniženih stopa PDV-a 2020., što se ne odražava u podacima na kojima se temelji S-WAR. Njemačka stoga nije uključena u prosječni i ukupni iznos.

Prilog 14. Raspodjela potrošnje koja podliježe PDV-u po kategorijama, 2020.

	Potrošnja kućanstava	Državne nabave	Bruto investicije u fiksni kapital	Intermedijarna potrošnja
Belgija	61 %	4 %	16 %	18 %
Bugarska	75 %	7 %	5 %	14 %
Češka	59 %	7 %	13 %	21 %
Danska	–	–	–	–
Njemačka	65 %	5 %	16 %	14 %
Estonija	64 %	10 %	17 %	9 %
Irska	66 %	7 %	16 %	12 %
Grčka	85 %	7 %	4 %	4 %
Španjolska	74 %	7 %	11 %	8 %
Francuska	62 %	3 %	17 %	17 %
Hrvatska	73 %	8 %	9 %	9 %
Italija	72 %	7 %	12 %	9 %
Cipar	59 %	3 %	14 %	24 %
Latvija	75 %	8 %	11 %	6 %
Litva	81 %	6 %	8 %	5 %
Luksemburg	56 %	3 %	6 %	7 %
Mađarska	66 %	12 %	15 %	7 %
Malta	76 %	9 %	9 %	6 %
Nizozemska	60 %	8 %	16 %	16 %
Austrija	77 %	7 %	9 %	7 %
Poljska	73 %	7 %	9 %	11 %
Portugal	75 %	7 %	6 %	12 %
Rumunjska	43 %	5 %	14 %	38 %
Slovenija	70 %	9 %	10 %	10 %
Slovačka	69 %	6 %	10 %	15 %
Finska	62 %	18 %	9 %	11 %
Švedska	58 %	12 %	18 %	13 %

Izvori: izvješća država članica o PDV-u za financijsku godinu 2020. Vlastiti izračuni.

Prilog 15. Detaljno objašnjenje izračuna ponderirane prosječne stope za kućanstva (HH-WAR)

U ovom se prilogu detaljno objašnjava ponderirana prosječna stopa potrošnje kućanstava, koja se naziva ponderirana prosječna stopa za kućanstva. To je glavna komponenta u izračunu pojednostavnjene ponderirane prosječne stope, odnosno pojednostavnjena ponderirana prosječna stopa izračunava se primjenom stope rasta ponderirane prosječne stope za kućanstva na (stvarnu) ponderiranu prosječnu stopu referentne godine. Tu ponderiranu prosječnu stopu za kućanstva izračunao je JRC u Sevilli.

Osnovni podaci o izdacima za potrošnju izvedeni su iz modela EUROMOD, koji se temelji na mikropodacima iz statistike EU-a o dohotku i životnim uvjetima (EU-SILC) i Ankete o potrošnji kućanstava (za većinu zemalja to su rezultati anketa provedenih 2019. i 2015.).[32] Ti se rezultati mogu kalibrirati tako da odražavaju podatke Eurostata o nacionalnim računima za kategoriju „Izdaci za konačnu potrošnju kućanstava prema namjeni (COICOP, troznamenkasta kategorija)". Za izračun ponderirane prosječne stope u godini n države članice upotrebljavaju podatke o potrošnji iz godine n – 2. To znači da su za kalibraciju podataka o potrošnji upotrijebljeni podaci o potrošnji iz nacionalnih računa za godinu n – 2.

Za procjenu ponderirane prosječne stope potrebne su i stope PDV-a po kategoriji potrošnje, koje se prikupljaju iz baze podataka „Porezi u Europi" i provjeravaju s obzirom na nacionalno zakonodavstvo. Svakoj peteroznamenkastoj kategoriji COICOP-a (približno 200 kategorija za većinu zemalja) dodjeljuje se jedinstvena stopa PDV-a. Ako se primjenjuje više stopa (primjerice jer peteroznamenkasta kategorija obuhvaća različite proizvode ili se stope razlikuju tijekom godine), upotrebljava se najčešća stopa[33].

Izuzete kategorije potrošnje, koje ne čine osnovicu PDV-a, utvrđene su dokumentom GU-a TAXUD „Stope PDV-a koje se primjenjuju u državama članicama Europske unije" za 2019. i Direktivom o PDV-u 2006/112. Pretpostavlja se da se ta izuzeća neće uskoro mijenjati.

Ponderirana prosječna stopa za kućanstva za svaku državu članicu zatim se procjenjuje kao implicitna stopa tako da se obveze u pogledu PDV-a podijele s izdacima za potrošnju privatnih kućanstava:

$$HH\text{-}WAR = \frac{VAT^{NA}}{\left(EXP^{NA} - VAT^{NA}\right)}$$

pri čemu je *HH-WAR* ponderirana prosječna stopa za kućanstva za određenu državu članicu i godinu, dok su VAT^{NA} ukupne obveze u pogledu PDV-a, a EXP^{NA} ukupni izdaci za potrošnju za sve izdatke za potrošnju koji nisu oslobođeni plaćanja PDV-a. Uključene su kategorije potrošnje s nultim stopama. NA označava da su VAT i EXP kalibrirani prema nacionalnim računima.

---

[32] EUROMOD je mikrosimulacijski model poreza i naknada za EU koji istraživačima i analitičarima politika omogućuje da na usporediv način izračunaju učinke poreza i naknada na dohotke kućanstava i poticaje za rad za stanovništvo svake zemlje i za EU u cjelini. Ovdje prikazani rezultati temelje se na verziji modela EUROMOD i6.120. EUROMOD je prvotno održavao, razvijao i vodio Institut za društvena i gospodarska istraživanja (ISER), a od 2021. ga održava, razvija i vodi JRC u suradnji s Eurostatom i nacionalnim timovima iz država članica EU-a. Zahvalni smo svima koji su doprinijeli razvoju EUROMOD-a. Za rezultate i njihovo tumačenje odgovoran je autor. Dodatne informacije: https://euromod-web.jrc.ec.europa.eu/.

[33] Stope za 2024. preispitali su stručnjaci iz svake države članice. Međutim, u trenutku izračuna (srpanj 2024.) i dalje su bile privremene te stoga podliježu provjerama, revizijama i prilagodbama do sljedećeg stabilnog izdanja EUROMOD-a početkom 2025.

Prilog 16. Pojednostavnjene ponderirane prosječne stope za razdoblje 2021. – 2024., pri čemu je 2019. referentna godina

Država članica	2021.	2022.	2023.	2024.
Belgija	16,04 %	15,81 %	15,18 %	14,97 %
Bugarska	18,98 %	19,32 %	18,69 %	18,54 %
Češka	17,62 %	17,97 %	17,93 %	17,55 %
Danska	25,00 %	25,00 %	25,00 %	25,00 %
Njemačka	15,76 %	15,82 %	15,85 %	16,24 %
Estonija	19,18 %	19,17 %	19,13 %	19,88 %
Irska	15,07 %	15,67 %	15,19 %	16,11 %
Grčka	17,12 %	17,46 %	17,41 %	17,33 %
Španjolska	14,24 %	14,09 %	13,63 %	14,46 %
Francuska	15,40 %	15,39 %	15,56 %	15,98 %
Hrvatska	19,45 %	18,06 %	18,17 %	18,27 %
Italija	15,53 %	15,03 %	15,06 %	14,62 %
Cipar	12,66 %	12,95 %	12,76 %	11,91 %
Latvija	19,80 %	19,71 %	19,81 %	19,92 %
Litva	19,84 %	19,47 %	19,38 %	19,92 %
Luksemburg	13,34 %	13,46 %	13,03 %	13,66 %
Mađarska	22,63 %	23,30 %	23,03 %	22,50 %
Malta	13,50 %	14,31 %	13,84 %	14,05 %
Nizozemska	16,86 %	17,19 %	17,31 %	16,96 %
Austrija	15,40 %	16,84 %	17,11 %	16,52 %
Poljska	16,97 %	12,99 %	15,47 %	17,52 %
Portugal	16,53 %	16,62 %	16,25 %	16,31 %
Rumunjska	16,73 %	16,67 %	16,99 %	16,84 %
Slovenija	17,27 %	17,23 %	17,52 %	17,59 %
Slovačka	18,63 %	18,54 %	17,87 %	17,38 %
Finska	20,66 %	20,66 %	20,78 %	20,30 %
Švedska	21,29 %	21,53 %	21,78 %	21,53 %
Jednostavan prosjek	17,46 %	17,42 %	17,40 %	17,48 %
Prosjek, ponderiran osnovicom PDV-a	16,34 %	16,14 %	16,23 %	16,45 %

Izvor: izračuni Europske komisije